

Seletuskiri

Põltsamaa valla 2024. aasta eelarvele

SISUKORD

Sissejuhatus	2
1. PÕHITEGEVUS	4
1.1. PÕHITEGEVUSE TULUD	4
1.1.1. Maksud	5
1.1.2. Kaupade ja teenuste müük	7
1.1.3. Saadavad toetused	10
1.1.4. Muud tulud	12
1.2. PÕHITEGEVUSE KULUD	12
1.2.1. Põhitegevuse kulud kululiikide lõikes	13
• Tööjõukulud	13
• Majandamiskulud	14
• Sotsiaaltoetused	14
• Muud toetused	15
• Muud tegevuskulud	16
1.2.2. Põhitegevuse kulud tegevusvaldkondade kaupa	16
• 01 Üldised valitsussektori teenused	17
• 04 Majandus	18
• 05 Keskkonnakaitse	19
• 06 Elamu- ja konnaalrajandus	20
• 08 Vaba aeg, kultuur ja religioon	21
• 09 Haridus	22
• 10 Sotsiaalne kaitse	25
2. INVESTEERIMISTEGEVUS	26
3. FINANTSEERIMISTEGEVUS	28
4. EELARVE VÕRDLUS EELARVESTRATEEGIAGA	29
LISA 1. PÕLTSAMAA VALLA 2024. AASTA EELARVE	Tõrge! Järjehoidjat pole määratletud.

Sissejuhatus

Põltsamaa valla 2024. a eelarve on koostatud lähtudes kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse (KOFS) põhimõtetest, võttes arvesse Põltsamaa valla arengukava 2040 ning selle lisa 1: Põltsamaa valla eelarvestrateegia 2024-2027. Eelarve koostamisel on lähtutud valla tasakaalustatud arengu huvidest ja reaalsetest võimalustest.

Eelarve koostamise alusdokumendiks on Põltsamaa Vallavolikogu 21.11.2017 määrus nr 2 „Põltsamaa valla eelarve koostamise, vastuvõtmise ja täitmise kord“ ja valla õigusaktid. Vastavalt nimetatud määrusele toimub ka eelarve menetlemine.

Eelarve osad on:

- põhitegevuse tulud
- põhitegevuse kulud
- investeerimistegevus
- finantseerimistegevus
- likviidsete varade muutus.

Eelarve selline liigendatus võimaldab eristada põhitegevust, investeerimis- ja finantseerimistegevust. Nähtavad on põhitegevuse tulude ja kulude suhe ning dünaamika, samuti investeeringute tegemise ja laenude maksmise võimekus.

Eelarve seletuskirja lisana esitatakse Põltsamaa valla 2024. aasta eelarve.

Eelarve on koostatud tekkepõhisest arvestusprintsipiist lähtudes. See tähendab, et tehingud kajastatakse nende toimumise perioodis, sõltumata sellest, millal nende eest raha laekub või välja makstakse. Käesolevas seletuskirjas esitatakse eelmise eelarveaasta tegelikud, jooksvaks eelarveaastaks kinnitatud ja uueks eelarveaastaks kavandatud andmed.

Seletuskirja ülesehitus järgib eelarve struktuuri ning sisaldab kõiki tulusid ja kulusid. Eelarve on koostatud brutomeetodil üheks eelarveaastaks, mis ühtib kalendriaastaga. Eelarve esitlusvaluutaks on euro.

Eelarvesse planeeritud kulutuste summa peab olema võrdne tulude ja muude kulude katteks planeeritavate vahendite summaga. Sellisel juhul on eelarve tasakaalus. Eelarve tulem peab võrduma likviidsete varade muutuse eelarveosa kogusumma ja finantseerimistegevuse eelarveosa kogusumma vahega.

Eelarve tulude koosseisus on põhitegevuse tulud 18,7 miljonit eurot. Investeerimistegevuse tulud (s.h. saadavad toetused ja vallale tagasimakstavad laenud) on 0,5 miljonit eurot ning võetav investeerimislaen 1,7 miljonit eurot.

2024. aasta eelarve kogumaht (kõigi kulude ja väljaminekute rahaline summa) on 21 miljonit eurot. See koosneb põhitegevuse kuludest 18,1 miljonit eurot, investeerimistegevuse väljaminekutest 2,2 miljonit eurot ja finantseerimistegevuse väljaminekutest 0,7 miljonit eurot. Põhitegevuse kulud moodustavad eelarve kuludest 86,2%, investeerimistegevuse kulud 10,4% ja finantseerimistegevuse kulud 3,4%. Investeeringute all on kajastatud projektide omaosalused, kuid toetussummasid ei ole näidatud, kuna projektid (nt linnaruum, hariduslinnak, Puurmani mõisa fassaad) on veel menetlemisel.

2024. aasta põhitegevuskulude üks suurimatest muutujatest on olnud sotsiaalvaldkond ning seda tulenevalt hooldereformist. Sotsiaaltoetuste kulud on kasvanud 44%. Arvestatav kulude kasv on tingitud mitmete muude toetuste vähendamise – nii nt on vähendatud kaasava eelarve, korteriühistute, kodud tuleohutuks toetusi.

Lisaks on vähendamisi tehtud erinevate tegevusalade ja asutuste eelarvetes. Vähenenud on majanduskulud (10%), kuna 2023. aastal viidi ellu kooli virtuaalreaalsuse projekti (maksumus 195

tuhat eurot), energiahinnad on stabiliseerunud ja odavnenud, tootluskulusid on vähendatud vastavalt 2023. a eelarve täitmisele jpm. Erinevaid ümberkorraldusi on tehtud avalike teenuste tagamisel, nt teede hooldust on suurendatud läbi Põltsamaa Halduse varasema sisse ostetud teenuse asemel, üle on vaadatud kulud koolide õpilasveo korraldamisel, tänavavalgustuse hooldusel jm, mis on toonud samuti kaasa kulude vähenemise. Optimeeritud on tööjõukulude mahtu erinevate asutuste lõikes. Kõige eeltoodu juures on erinevate tegevuslade all suurendatud ka omatulude osa. Tulude osas on toetuste osa hoitud konservatiivsena.

Eelarvesse on planeeritud eraldi põhitegevuse kuluna reservfond 180 000 eurot.

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse (§32) kohaselt on finantsdistsipliini tagamiseks ette nähtud kindlad meetmed – põhitegevuse tulemi lubatav väärtus ja netovõlakoormuse ülemmäär. Nimetatud meetmete täitmine on kohustuslik ning nende väärtused peavad vastama seaduses sätestatud nõuetele.

Põhitegevuse tulem on põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe. Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse (§33) kohaselt on põhitegevuse tulemi lubatav väärtus aruandeaasta lõpu seisuga olema null või positiivne. Põhitegevuse tulemi väärtuse alusel on võimalik otsustada kohaliku omavalitsuse finantsolukorra üle ning selle meetme rikkumine võib kaasa tuua sanktsioonid.

Põhitegevuse tulem on eelarves 0,6 miljonit eurot ja netovõlakoormus 2024. aasta lõpuks 62,5%. Eelarve põhinäitajad esitatakse tabelis 1.

Tabel 1. Eelarve põhinäitajad, EUR

Eelarve osa	2024 eelarve	2023 eelarve	2022 täitmine	Muutus (2024 võrreldes 2023)	
				%	EUR
PÕHITEGEVUS					
Tulud	18 655 545	18 421 082	16 824 057	1,3	234 463
Kulud	18 055 257	18 044 309	15 268 186	0,1	10 948
Põhitegevuse tulem	600 288	376 772	1 555 871	59,3	223 516
INVESTEERIMISTEGEVUS					
Tulud	535 710	1 538 870	894 660	-65,2	-1 003 160
Kulud	2 187 900	3 216 453	5 275 929	-32,0	-1 028 553
Investeeringustegevuse tulem	-1 652 190	-1 677 583	-4 381 269	-1,5	25 393
EELARVE TULEM (ülejääk (+), puudujääk (-))	-1 051 902	-1 300 811	-2 825 398	-19,1	248 909
FINANTSEERIMISTEGEVUS	1 011 900	123 597	2 516 230	718,7	888 303
Kohustiste võtmine	1 723 000	834 697	3 121 754	106,4	888 303
Kohustiste tasumine	711 100	711 100	605 524	0,0	0
LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS	-40 000	-541 453	0	-92,6	501 453
EELARVE KOGUMAHT	20 954 257	21 971 863	21 149 639	-4,6	-1 017 606

1. PÕHITEGEVUS

1.1. PÕHITEGEVUSE TULUD

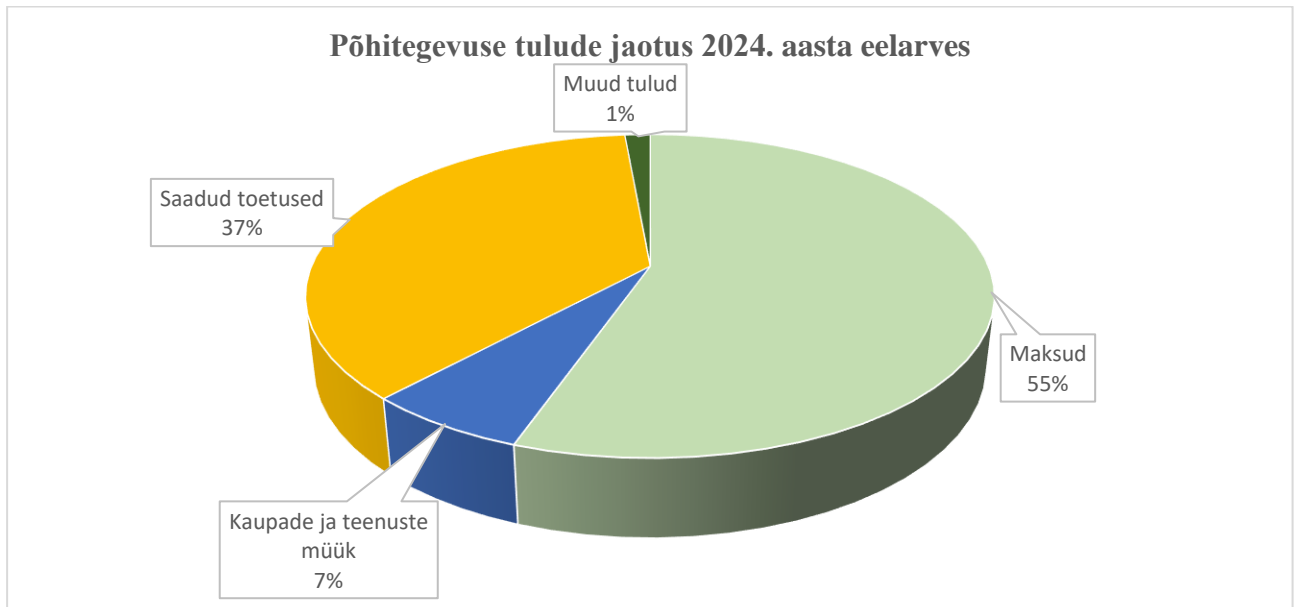
Põhitegevuse tulude eelarvesse kuuluvad maksutulud, tulud kaupade ja teenuste müügist, saadavad toetused tegevuskuludeks ja muud tegevustulud.

Valla 2024. aasta põhitegevuse tulude kogumaht on 18,6 miljonit eurot. Põhitegevuse tulude kasvu on kavandatud 1,1%, vt tabel 2.

Tabel 2. Põhitegevuse tulud, EUR

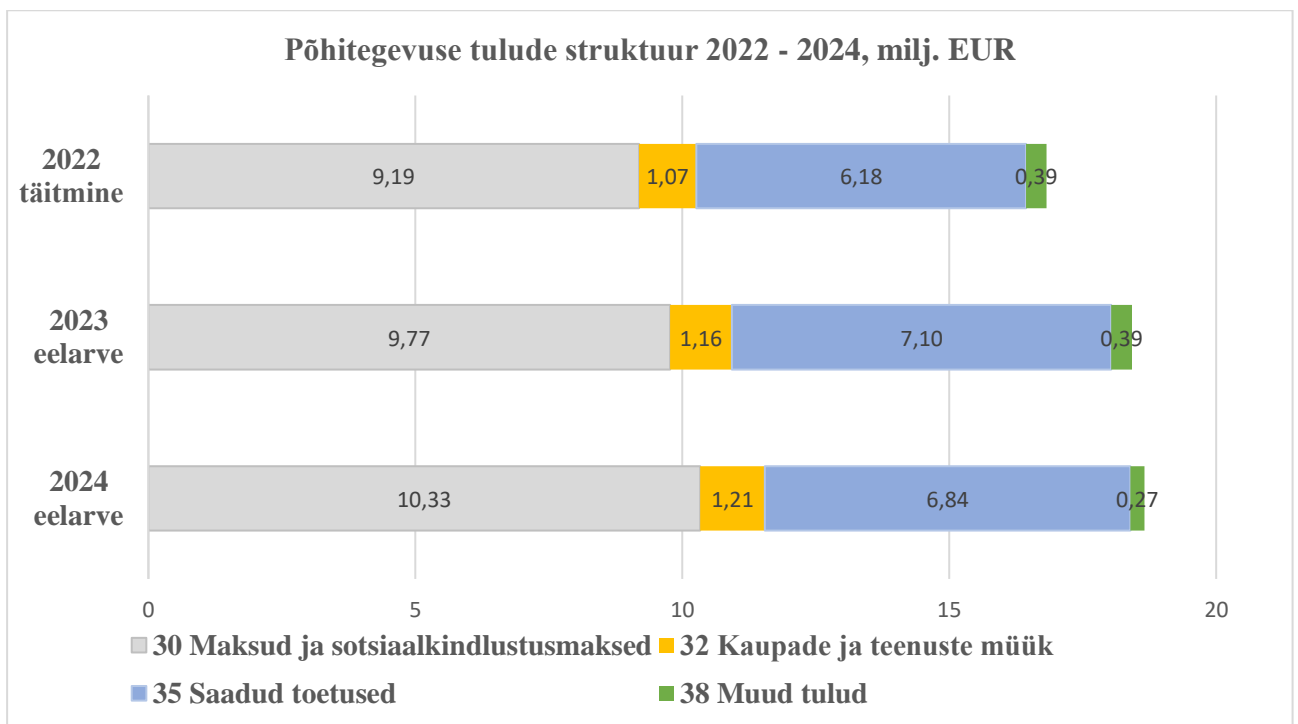
PÕHITEGEVUSE TULUD KOKKU	2024 eelarve	2023 eelarve	2022 täitmine	Muutus (2024 võrreldes 2023)	
				%	EUR
	18 655 545	18 421 082	16 824 057	1,3	234 463
30 Maksud ja sotsiaalkindlustusmaksed	10 332 351	9 772 477	9 187 345	5,7	559 874
3000 Füüsilise isiku tulumaks	9 884 901	9 356 477	8 774 883	5,6	528 424
3030 Maamaks	447 450	415 000	411 863	7,8	32 450
3045 Teede ja tänavate sulgemise maks	0	1 000	600	-100,0	-1 000
32 Kaupade ja teenuste müük	1 213 804	1 158 647	1 072 905	4,8	55 157
320 Riigilõivud	12 000	9 000	10 385	33,3	3 000
3220 Tulud haridusalasest tegevusest	710 740	698 523	534 485	1,7	12 217
3221 Tulud kultuuri- ja kunstialasest tegevusest	106 800	100 624	71 952	6,1	6 176
3222 Tulud spordi- ja puhkealasest tegevusest	0	0	1 222	-	0
3224 Tulud sotsiaalalialasest tegevusest	197 464	193 300	200 252	2,2	4 164
3225 Elamu- ja konnaalategevuse tulud	102 000	100 000	107 231	2,0	2 000
3229 Tulud üldvalitsemisest	7 800	7 800	15 635	0,0	0
3230 Tulud transpordi- ja sidealasest tegevusest	2 000	3 000	2 227	-33,3	-1 000
3232 Tulud muudelt majandusaladelt	44 000	33 600	49 936	31,0	10 400
3233 Üür ja rent	23 000	10 800	77 166	113,0	12 200
3237 Õiguste müük	8 000	2 000	2 154	300,0	6 000
3238 Muu toodete ja teenuste müük	0	0	260	-	0
35 Saadavad toetused	6 844 390	7 102 958	6 178 474	-3,6	-258 568
3500 Saadav tegevuskulude sihtfinantseerimine	47 336	286 009	683 253	-83,4	-238 673
35200 Kohaliku omavalitsuse tasandusfond	2 127 778	1 486 038	1 418 553	43,2	641 740
35201 Kohaliku omavalitsuse toetusfond	4 509 976	5 171 604	3 932 507	-12,8	-661 628
3521 Saadavad tegevustoetused	159 300	159 307	143 221	0,0	-7
3529 Saadavad annetused	0	0	940	-	0
38 Muud tulud	265 000	387 000	385 333	-31,5	-122 000
38251 Kohaliku tähtsusega maardlate kaevandamisõiguse tasu	228 000	349 000	347 675	-34,7	-121 000
38254 Tasu vee erikasutusest	37 000	38 000	35 742	-2,6	-1 000
3888 Eespool nimetatuta muud tulud	0	0	1 916	-	0

Suurima osa eelarvetuludest moodustavad maksud, vt joonis 1. Selline põhitegevuse tulude struktuur on olnud püsiv.

Joonis 1. Põhitegevuse tulude jaotus 2024. aasta eelarves

Kui põhitegevuse tulude kasv on olnud eelnevatel aastatel suhteliselt stabiilne (6-8% aastas), siis käesolev eelarve on kavandatud konservatiivselt ja lähtudes olemasolevast teabest, ei prognoosita hetkel saadavate toetuste osas arvestatavat kasvu, vt joonis 2.

Joonis 2. Põhitegevuse tulude struktuur 2022. - 2024. aastal

1.1.1. Maksud

Maksutulud on eelarve suurim tuluallikas, vt tabel 3. Maksutulude koosseisu arvatakse maksuseadustega kehtestatavad riiklikud maksud ja valla volikogu poolt kehtestatavad kohalikud maksud. Riiklikud maksud on füüsilise isiku tulumaks ja maamaks. Maksutuludest 95,7% moodustab füüsilise isiku tulumaks. Kohaliku maksuna on valla volikogu poolt kehtestatud teede ja tänavate sulgemise maks, mida Põltsamaa vallas oma ebaolulise suuruse tõttu ei ole mõistlik eelarvestada. Tulumaksu laekumise kavandamisel on lähtutud rahandusministeeriumi prognoosidest nii palga- kui ka pensionikasvule. Arvestatud on jooksva aasta tulumaksu laekumisega ja riigi poolt tehtud

tulumaksuseaduse muudatusega. Kuni 2023. aasta lõpuni laekub residendist füüsiliste isikute maksustatavast tulust maksumaksja elukohajärgsele kohalikule omavalitsusele 11,96%. Alates 2024. aastast kehtib maksuvalemi muudatus, mille kohaselt hakkab kohaliku omavalitsuse üksusele laekuma 2,5% valla pensionäridele makstavast riiklikust pensionist ja 11,89% valla maksumaksjana registreeritud füüsilise isiku muust maksustatavast tulust. (Maksustatava tulu hulka ei arvata siin kohustuslikku ja täiendavat kogumispensioni, dividenditulu ning vara võõrandamisest saadud kasu.) Tulumaksu laekumine suureneb eelarve kohaselt 5,6%.

Maamaks on riiklik maks, mis laekub täies ulatuses kohaliku omavalitsuse eelarvesse. 2022. aastal toimus maade korraline hindamine ja maamaksu arvutamise meetodika muutus alates 2024. aastast. Eelarves on arvestatud, et 2024. aastal laekub maksu 7,8 % rohkem võrreldes 2023. aastaga.

Tabel 3. Maksutulud, EUR

Tulu nimetus	2024 eelarve	2023 eelarve	2022 täitmine	Muutus (2024 võrreldes 2023)	
				%	EUR
Maksutulud kokku	10 332 351	9 772 477	9 187 345	5,7	559 874
3000 Füüsilise isiku tulumaks	9 884 901	9 356 477	8 774 883	5,6	528 424
3030 Maamaks	447 450	415 000	411 863	7,8	32450
3045 Teede ja tänavate sulgemise maks	0	1 000	600	-100,0	-1000

Füüsilise isiku tulumaksu tulu kavandatakse 2024. aastaks 9,9 miljonit eurot. Tulumaksu laekumist mõjutab maksumaksjate arv, nende brutosissetulek ja riigi poolt igal aastal omavalitsustele kehtestatav tulumaksu laekumise määr. Kuukeskmiseks brutotuluks Põltsamaa vallas prognoositakse 2024. aastaks 1556 eurot, vt tabel 4.

Põltsamaa valla maksumaksja on isik, kelle elukoht rahvastikuregistri andmetel on 1. jaanuari seisuga Põltsamaa vallas. Põltsamaa valla prognoositav keskmine maksumaksjate arv (palgatulu saajad) on 4181.

Tabel 4. Maksumaksjate arv ja väljamaksed aastatel 2018 - 2024

Näitaja	2024 prognoos	2023 prognoos	2022	2021	2020	2019	2018
Rahvaarv Põltsamaa vallas 01. jaanuari seisuga rahvastikuregistri andmetel	9 485	9 485	9 383	9 571	9 557	9 869	10 012
Maksumaksjate keskmine arv vallas (välja arvatud pangatulu intressi saajad)	4 181	4 181	4 203	4 239	4 215	4 328	4 363
Väljamaksed füüsilistele isikutele, EUR	78 066 451	76 381 084	71 569 222	66 221 203	62 092 817	61 068 142	57 569 673
Füüsilise isiku tulumaksu laekumine vallale, EUR	9 884 901	9 356 477	8 559 679	7 920 056	7 426 301	7 303 750	6 885 333
Kuukeskmine brutotulu valla maksumaksja kohta, EUR	1 556	1 498	1 419	1 302	1 228	1 176	1 100
Brutotulu kasv võrreldes eelmise aastaga	3,7%	5,3%	8,3%	5,7%	4,2%	6,5%	*
Kuukeskmine brutotulu Eesti maksumaksja kohta, EUR	1 928	1 782	1 645	1 496	1 407	1 339	1 246
Valla kuukeskmise brutotulu osakaal Eesti kuukeskmisest brutotulust	80,7%	84,1%	86,3%	87,0%	87,3%	87,8%	88,3%

Väljamaksed füüsilistele isikutele on suurenenud igal aastal ja sellest tulenevalt ka füüsilise isiku tulumaksu laekumine. Siiski jääb valla kuukeskmine brutotulu väiksemaks kui vastav Eesti keskmine näitaja ja see vahe kasvab järjepidevalt. Jooksvalt on valla maksumaksjate ja väljamaksete andmed

leitavad rahandusministeeriumi kodulehel <https://fin.ee/finantskorraldus#finantsulevaated> esitatud tabelites.

2024. aastaks planeeritud tulumaksu laekumine 9,9 miljonit eurot jaguneb riiklike pensionide tulumaksuks 0,6 miljonit eurot (2,5% riiklikelt pensionidelt) ja muudelt tuludelt arvestatud tulumaksuks 9,3 miljonit eurot (11,89% maksumaksja muudest tuludest). Kavandatud tulumaksu laekumise kasv on 5,6%.

Maamaks on riiklik maks, mis laekub täies ulatuses kohaliku omavalitsuse eelarvesse (maamaksuseadus § 6). Vastavalt maamaksuseaduse § 5 on kohaliku omavalitsusüksuse volikogul õigus kehtestada maamaksumäär vahemikus 0,1 – 1,0% maa maksustamishinnast aastas.

2022. aastal toimus maade korraline hindamine ja maamaksu arvutamise meetodika muutub alates 2024. aastast. Vallavolikogu 15.06.2023 määrusega nr 12 on kehtestatud maamaksu määraks:

1. elumumaale ja maatulundusmaa õuemaale kõlvikule 0,5% maa maksustamishinnast aastas;
2. punktis 1 nimetatud maatulundusmaale 0,5 % maa maksustamishinnast aastas;
3. punktides 1 ja 2 nimetatud sihtotstarbega maale 1,0 % maa maksustamishinnast aastas.

Maamaksu laekumiseks kavandatakse 2024. aastal 447 tuhat eurot, so 7,8% rohkem kui 2023. aastal.

Teede ja tänavate sulgemise maksu reguleerib kohalike maksude seaduse alusel Põltsamaa Vallavolikogu 17.05.2018 määrus nr 17 „Teede ja tänavate sulgemise maks” ning maks laekub tee või tänavate sulgejalt omavalitsusüksuse eelarvesse. Teede ja tänavate sulgemise maksu makstakse ürituste korraldamise, ehitus- või remonttööde puhul, kui sellega kaasneb üldkasutatava tee, tänavate, pargi, puhkeala või selle osa sulgemine. Teede ja tänavate sulgemise maksu kogutakse ainult Põltsamaa linna territooriumil. 2024. aastaks teede ja tänavate sulgemise maksutulu ei kavandata, sest ka 2023. aastal on 10 kuu laekumine olnud 0 eurot.

1.1.2. Kaupade ja teenuste müük

Kaupade ja teenuste müügi grupis esitatakse tulud laekuvatest riigilõivudest ja valla asutuste majandustegevusest ning üüri ja renditulud, tabel 5. Majandustegevuse tulu jaotatakse valdkondade lõikes – haridusalane tegevus, kultuuri- ja kunstialane tegevus, spordi- ja puhkealane tegevus, sotsiaalialane tegevus, elamu- ja kommunaaltegevus, transpordi- ja sidealane tegevus, üldvalitsemine, muud majandusalad. Võrreldes 2023. aasta eelarvega planeeritakse tulude kasvu kaupade ja teenuste müügist 4,8%.

Tabel 5. Kaupade ja teenuste müük, EUR

Tulu nimetus	2024 eelarve	2023 eelarve	2022 täitmine	Muutus (2024 võrreldes 2023)	
				%	EUR
Kaupade ja teenuste müük kokku	1 213 804	1 158 647	1 072 905	4,8	55 157
320 Riigilõivud	12 000	9 000	10 385	33,3	3 000
3220 Tulud haridusalasest tegevusest (tabel 6)	710 740	698 523	534 485	1,7	12 217
3221 Tulud kultuuri- ja kunstialasest tegevusest	106 800	100 624	71 952	6,1	6 176
3222 Tulud spordi- ja puhkealasest tegevusest	0	0	1 222	0,0	0
3224 Tulud sotsiaalialasest tegevusest (tabel 8)	197 464	193 300	200 252	2,2	4 164
3225 Elamu- ja kommunaaltegevuse tulud	102 000	100 000	107 231	2,0	2 000
3229 Tulud üldvalitsemisest	7 800	7 800	15 635	0,0	0
3230 Tulud transpordi- ja sidealasest tegevusest	2 000	3 000	2 227	-33,3	-1 000
3232 Tulud muudelt majandusaladelt	44 000	33 600	49 936	31,0	10 400
3233 Üür ja rent (tabel 9)	23 000	10 800	77 166	113,0	12 200
3237 Õiguste müük	8 000	2 000	2 154	300,0	6 000
3238 Muu toodete ja teenuste müük	0	0	260	-	0

Riigilõivusid on 2023. aastal laekunud kavandatust rohkem. 2024. aastal nähakse ette vähemalt sama suur tulu kui 2023. aastal, seega kavandatakse eelarvesse riigilõivutulud 12 tuhat eurot, kasv on

võrreldes 2023. aasta eelarvega 33%. Riigilõivuseaduse kohaselt laekuvad valla eelarvesse riigilõivud ehitusseadustiku ja ühistranspordiseaduse alusel tehtavatest toimingutest. Ehitusseadustiku alusel makstakse vallavalitsusele riigilõivu projekteerimistingimuste väljastamise ning ehitus- ja kasutusloa taotluste läbivaatamise eest. Ühistranspordiseaduse alusel makstakse vallavalitsusele riigilõivu taksoveo korraldamisega seotud toimingute korraldamise eest.

Tulusid haridusalasest tegevusest kavandatakse 1,7% rohkem võrreldes 2023. aasta eelarvega. Antud tulude koosseisus kajastatakse valla haridusasutuste omatulud ja teistelt omavalitsustelt laekuv tulu, kui nende omavalitsuste rahvastikuregistrijärgse elukohaga lapsed käivad Põltsamaa Vallavalitsuse hallatavates haridusasutustes, tabel 6.

Tabel 6. Tulud haridusalasest tegevusest, EUR

Asutus		2024 eelarve tulud, EUR	Laste arv 2022/2023	2023 eelarve tulud, EUR	Laste arv 2021/2022
Põltsamaa Valla Lasteaed	lasteaia kohatasud	264 500	437	245 750	426
Põltsamaa Ühisgümnaasium	üritused, projektid, teklid, päevikud, õppevahendid	5 000	869	41 000	827
	õpilaskodu majutus	500		500	
Puurmani Mõisakool (lasteaed)	lasteaia kohatasud	35 640	96 koolis / 54 lasteaias	28 050	88 koolis / 45 lasteaias
Põltsamaa Muusikakool	Õppetasad (tabel 7)	66 500	138	60 323	120
Põltsamaa Vallavalitsus	teistelt omavalitsustelt laekuvad kohatasud lasteaedades, koolides ja huvikoolides käivate laste eest	250 000	121	230 000	111
Põltsamaa Haldus	Põltsamaa Ühisgümnaasiumi koolitoit	83 000		88 900	
Põltsamaa Haldus	Puurmani Mõisakooli koolitoit	5 600		4 000	
Omatulud kokku		710 740		698 523	

Põltsamaa vallas tegutseb üks gümnaasium – Põltsamaa Ühisgümnaasium, mille koosseisu kuuluvad ka kolm õppekohta Adaveres, Lustiveres ja Aidus ning üks põhikool – Puurmani Mõisakool. Vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 83 kehtestab Vabariigi Valitsus igaks eelarveaastaks kohalike omavalitsuste vahelise arvlemise õppekoha tegevuskulu piirmäära ühe kuu kohta. Ühe kuu õppekoha tegevuskulu piirmäära kehtestamisel lähtutakse üle-eelmise eelarveaasta munitsipaalkoolide tegevuskulude mahust ja õpilaste arvust sellele eelarveaastale eelneva aasta 10. novembri seisuga. Vastavalt Vabariigi Valitsuse 14.12.2022 määrusele nr 126 on 2023. aastal ühe õppekoha tegevuskulu piirmäär 99 eurot kuus.

Valla koolides käib 90 teistest omavalitsustest pärit last.

Põltsamaa vallas on üks lasteaed (Põltsamaa Valla Lasteaed) kuue õppekohaga ja kolm lasteaiarühma Puurmani Mõisakooli koosseisus. Koolieelse lasteasutuse kohatasu on reguleeritud koolieelse lasteasutuse seaduse § 27 lõikega 3. Lasteasutuse majandamiskulude, personali töötasu ja sotsiaalmaksu ning õppevahendite kulude katmine toimub vallaeelarve vahenditest. Kuni 31.12.2023 on lapsevanema poolt kaetavaks osaks kinnitatud 50 eurot kuus. Alates 2024. aastast on lapsevanema poolt kaetava osa suuruseks 55 eurot kuus. Lapse toidukulu päevamaksumuse otsustab hoolekogu, see kaetakse vallaeelarvest ja lapsevanem lapse toidu eest tasuma ei pea.

Laekumine teistelt kohalikelt omavalitsustelt lasteaia teenuse eest on reguleeritud koolieelse lasteasutuse seaduses (KELS §27 lõige 6). Vallavalitsus kinnitab igaks eelarveaastaks lasteasutuse majandamiskulude, personali töötasu ja sotsiaalmaksu ning õppevahendite kulu arvestusliku maksumuse ühe lapse kohta (KELS § 27 lõige 7).

Valla lasteaedades käib 16 teistest omavalitsutest pärit last.

Õpilaste õppetasu huvikoolides on reguleeritud huvikooli seaduse ning vallavolikogu määrusega.

Vastavalt Põltsamaa Vallavolikogu 19.01.2023 määrusele nr 2 on Põltsamaa Muusikakooli õppetasu 2024. aastal õpilase kohta vahemikus 10-75 eurot kuus. Sealhulgas on põhiõppe õppetasu õpilase kohta 50 eurot ja üldõppe õppetasu 45 eurot kuus (tabel 7). Õppetasu arvestatakse 9 kuu eest kalendriaastas, st perioodil juuni – august õppetasu ei võeta. Võttes arvesse ka õpilaste võimalikku loobumist õppetööst õppeaasta jooksul, on 2024. aasta eelarves kavandatud õppetasu kokku 66,5 tuhat eurot (keskmine omatulu kasv 10%).

Tabel 7. Õppetasud Põltsamaa Muusikakoolis

Õppe liik	Õpilase õppetasu kuus, EUR	Õpilaste arv	Kuus õppetasu, EUR	Õppetasud kokku 2024. aastal, EUR
Põhiõpe	50	90	4500	40500
Üldõpe	45	10	450	4050
Üldõpe + lisapill	50	2	100	900
Põhiõpe + lisapill	55	15	825	7425
Vabaõpe	50	20	1000	9000
Vabaõpe + lisapill	60	1	60	540
Eelkool rühm 30 min	10	21	210	1890
Eelkool rühm 45 min	15	9	135	1215
Eelkool 0,5 eriapill	18	9	162	1458
Eelkool 1,0 eriapill	36	5	180	1620
9 kuud kokku				68 598
Eelarvesse kavandatud				66 500

Tulud kultuuri- ja kunstialasest tegevusest sisaldavad 100 tuhat eurot Põltsamaa Kultuurikeskuse tasuliste teenuste ja sündmuste korraldamise tasusid ning kuus tuhat eurot Põltsamaa Raamatukogu tegevustulusid.

Kultuurikeskuse suuremad tuluallikad 2024. aastal on kavandatud piletite müügitulu 66 tuhat eurot, ringide tasu 12 tuhat eurot ning ruumide renditulu 15 tuhat eurot.

Tulud spordi- ja puhkealasest tegevusest puuduvad, sest sporditaristute haldamisega tegelevad valla asutatud SA Põltsamaa Sport ja 100% valla omandis olev Põltsamaa Vallavara OÜ, mille eelarvetes vastavad tulud on kajastatud.

Tulud sotsiaalalialasest tegevusest, tabel 8, laekuvad Põltsamaa Valla Päevakeskuse tasulistelt teenustelt. Põltsamaa Valla Päevakeskusel on tegevuskohad Põltsamaa linnas ja Adavere alevikus. Eelarves on sotsiaalalialased tegevused 2,2% suuremas summas kui 2023. aastal. Päevakeskus tegeleb järjepidevalt oma võimaluste piires teenuste mahu ja kvaliteedi tõstmise ning kliendibaasi laiendamisega.

Tabel 8. Tulud sotsiaalalialasest tegevusest, EUR

Sisu	2024 eelarve	2023 eelarve	Muutus, %
Tulud sotsiaalalialasest tegevusest kokku	197 464	193 300	2,2
<i>Muu eakate sotsiaalne kaitse (Põltsamaa Valla Päevakeskus):</i>			
Koduteenuse tulud	13 464	12 000	12,2
Pansioniteenus	48 000	47 800	0,4
Pesu pesemise teenus	26 000	25 000	4,0
Ruumide üür, majutus	11 000	11 000	0,0
Saunateenus	4 800	4 000	20,0
Transporditeenus	13 200	13 000	1,5
Muud toitlustamise tulud	6 000	5 500	9,1
Muud tulud sotsiaalalialasest tegevusest	75 000	75 000	0,0

Elamu- ja kommunaaltegevuse tuludeks on Põltsamaa Halduse poolt munitsipaalkorterite üürimine, kommunaal- ja haldamisteenuse osutamine Põltsamaal, Pisisaares, Adaveres, Vägäris, Umbusis, Puurmanis, Võisikul ja Lustiveres ning teise äripindadega seotud elamu- ja kommunaalteenuste osutamine.

Tuludeks üldvalitsemisest on raamatupidamisteenuse osutamine Põltsamaa Sport SA-le. Tulu on vähenenud, sest 2023. aastal osutati teenust ka Põltsamaa Vallavara OÜ-le, kes võtab 2024. aastast raamatupidaja enda koosseisu ning teenusevajadus langeb seega ära.

Tuludeks transpordi- ja sidealastest tegevustest on vallale kuuluvate bussidega transporditeenuste osutamine.

Tuludeks muudelt majandusaladelt on Põltsamaa Halduse erinevate varade renditulu ja müügitulu (hakkepuut jms).

Üüri- ja rendituludeks (tabel 9) on Põltsamaa vallale kuuluvate kinnistute ja mitteiluruumide renditulu.

Tabel 9. Üürid ja rendid, EUR

Sisu	2024 eelarve	2023 eelarve	2022 täitmine	märkused
Üürid ja rendid kokku	23 000	10 800	77 166	
Puurmani teenuskeskuse ruumid	2 100	2 097	1 792	
Puurmanis Tartu Terminal	1 224	1 224	1 224	
Puurmani Mõisakool - üürikorterid, mõisahooned, töökoda		5 000	8 457	
Puurmani Mõisakool - kooli ruumide rent	5 000			
Põltsamaa Sport - ujula	2 380	2 183	2 183	
Põltsamaal Kivimar OÜ	296	296	352	
Põltsamaa hariduslinnakus - Lille 2/3 sauna rent, koolimaja ruumide rent	10 000			
Põltsamaa Valla Lasteaed - ruumide rent	2 000			
Põltsamaa Haldus - elamispiinad			16 839	põgenikele elamispiinade üürimine
Lustivere Hooldekodu			639	müüdnud käesolevaks ajaks
Põltsamaal Tarrest LT OÜ (Viljandi mnt 3)			45 180	müüdnud käesolevaks ajaks
Adavere Põhikool (saal, võimla, vabaajakeskus)			500	2023.aastast tasuta kasutamise leping

Üüri- ja renditulud on kavandatud eelarvesse 113% rohkem kui 2023. aastal. Sellest hoolimata vajavad üüritavate piinade olukord ja teenuste hinnad lähitulevikus tõsist ülevaatamist ja korrastamist. Tõenäoline on kõikide rentide ja üüride ning nendega kaasnevate tegevuste hinnatõus.

Õiguste müügi tuludeks on hoonestusõiguse aastatasud (sh Viljandi mnt 3 kinnistu ja Kannikese tänava elamukrundid).

1.1.3. Saadavad toetused

Valla tulu tegevuskuludeks saadavatelt toetustelt on esitatud tabelis 10. Põhitegevuse tulude koosseisu kuuluvad toetused jagunevad tegevuskulude sihtfinantseerimiseks ja tegevustoetusteks. Toetusi saadakse üldjuhul riigieelarvest kas kohaliku omavalitsuse tasandusfondist või toetusfondist, samuti ka tegevustoetusena kindlate tegevuste toetamiseks.

2024. aastat iseloomustab toetuste vähenemine. Mitmed projektid on lõppenud ja ei ole teada sõjapõgenikega seotud toetuste jätkumine või muude projektide rahastamine. Sellised sihtotstarbelised toetused nagu pikaajalise hoolduse korraldamise toetus, asendus- ja järelhooldusteenuse korraldamise toetus ja matusetoetus ei ole enam toetusfondi koosseisus, vaid need kulud tuleb katta tulumaksu laekumise ja tasandusfondi suurenemise arvelt.

Tabel 10. Saadavad toetused, EUR

Tulu nimetus	2024 eelarve	2023 eelarve	2022 täitmine	Muutus (2024 võrreldes 2023)
				EUR
Saadavad toetused kokku	6 844 390	7 102 958	6 178 474	-258 568
3500 Saadav tegevuskulude sihtfinantseerimine	47 336	286 009	683 253	-238 673
35200 Kohaliku omavalitsuse tasandusfond	2 127 778	1 486 038	1 418 553	641 740
35201 Kohaliku omavalitsuse toetusfond	4 509 976	5 171 604	3 932 507	-661 628
<i>sh:</i>				
<i>Üldhariduskoolide pidamiseks antav toetus (tabel 11)</i>	3 884 956	3 688 335	2 938 394	196 621
<i>Koolieelsete lasteasutuste õpetajate tööjõukulude toetus</i>	131 541	131 541	128 300	0
<i>Huvihariduse ja -tegevuse toetus</i>	110 401	110 401	111 500	0
<i>Suure hooldus- ja abivajadusega lapsele abi osutamise toetus</i>	19 474	19 474	28 200	0
<i>Toimetulekutoetuse maksmise hüvitis</i>	96 812	121 133	77 297	-24 321
<i>Matusetoetus</i>	0	33 996	32 000	-33 996
<i>Asendus- ja järelhooldusteenuse toetus</i>	0	334 885	324 751	-334 885
<i>Pikaajalise hoolduse korralduse toetus</i>	0	362 863	0	-362 863
<i>Rahvastikutoimingute kulude hüvitis</i>	393	393	965	0
<i>Kohalike teede toetus</i>	266 399	266 399	291 100	0
<i>Kõrgeenergiakulud</i>	0	102 184	0	-102 184
3521 Saadavad tegevustoetused	159 300	159 307	143 221	-7
3529 Saadavad annetused	0	0	940	0

Saadav tegevuskulude sihtfinantseerimine sisaldab erinevatele projektidele eraldatavaid toetusi ning muid kindlal eesmärgil saadavaid toetusi, mis lisatakse eelarvesse olemasolevate rahastamisotsuste alusel. Eelarve koostamise perioodil ei ole enam sihtfinantseerimise summasid veel teada, vaid need selguvad eelarveperioodi jooksul, näiteks mitmesuguste projektide rahastused ja muud toetused.

Tasandusfond on ette nähtud tulude ja kulude tasandamiseks, et tagada väiksema tulukusega kohaliku omavalitsuse üksustele vahendid neile pandud ülesannete täitmiseks. Tasandusfondi eraldise määramisel arvestatakse kohaliku omavalitsuse parameetreid (elanike demograafiline koosseis, tulumaksu ja maamaksu laekumine, hooldatavate arv jms) 01.01.2024 seisuga. Tasandusfondi prognoositav laekumine on 2024. aastal 43,2% suurem kui 2023. aastal. See on tingitud tulumaksuseaduse muudatuse ja toetusfondist välja arvatud kategooriate mõju tasandamisest.

Toetusfond on kindlate tingimuste alusel riiklikult jaotatav toetus. Toetusfondi suurus ja toetuste liigid määratakse riigieelarvega. Kui selgub tasandusfondi ja toetusfondi lõplik jaotus (Vabariigi Valitsuse määruse alusel peale riigieelarve kinnitamist), siis muudetakse ka valla eelarvet. Toetusfondist moodustab suurima osa üldhariduskoolide pidamiseks antav riigipoolne toetus, vt tabel 11. Antud tabelis on esitatud Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt esitatud toetus, mida vald saab üldhariduskoolide pidamiseks jagada. Samas ei ole tõstetud õpetajate miinimumpalkasid Vabariigi Valitsuse poolt, nii on eraldatud toetuse kasutamise põhimõtted veel täpsustamisel.

Tabel 11. Üldhariduskoolide pidamiseks antava toetuse koosseis, EUR

Sisu	2024 eelarve	2023 eelarve	2022 täitmine	Muutus (2024 võrreldes 2023)	
				%	EUR
Üldhariduskoolide pidamiseks antav toetus kokku	3 884 956	3 688 335	2 938 394	5,3	196 621
<i>põhikooli õpetajate tööjõukulud</i>	2 910 169	2 781 558	2 166 178	4,6	128 611
<i>gümnaasiumi õpetajate tööjõukulud</i>	371 621	334 514	249 876	11,1	37 107
<i>direktorite ja õppealajuhatajate tööjõukulud</i>	132 555	132 555	132 555	0,0	0
<i>õpetajate, direktorite ja õppealajuhatajate täienduskoolitus</i>	17 988	17 988	17 988	0,0	0
<i>õppekirjandus</i>	54 948	54 777	51 927	0,3	171
<i>koolitoit</i>	168 525	168 000	159 250	0,3	525
<i>tõhustatud ja eritoe tegevuskulud</i>	217 872	187 704	153 216	16,1	30 168
<i>kultuurirahits</i>	11 278	11 239	7 404	0,3	39
Üldhariduskoolide toetuse osakaal toetusfondis, %	86,1	71,3	74,7	*	*

Saadavad muud tegevustoetused on Kultuuriministeeriumi poolt eraldatavad summad keskraamatukogu kulude katteks, so Põltsamaa Raamatukogu tööjõukulude toetus summas 103 tuhat eurot ning toetus raamatute ja tarvikute soetamiseks summas 56 tuhat eurot.

1.1.4. Muud tulud

Muud tulude koosseisus esitatakse kohaliku tähtsusega maardlate kaevandamisõiguse tasu, tasu vee erikasutusest ja eespool nimetatud muud tulud, vt tabel 12.

Tabel 12. Muud tulud, EUR

Tulu nimetus	2024 eelarve	2023 eelarve	2022 täitmine	Muutus (2024 võrreldes 2023)	
				%	EUR
Muud tulud kokku	265 000	387 000	385 333	-31,5	-122 000
38251 Kohaliku tähtsusega maardlate kaevandamisõiguse tasu	228 000	349 000	347 675	-34,7	-121 000
38254 Tasu vee erikasutusest	37 000	38 000	35 742	-2,6	-1 000
3888 Eespool nimetatud muud tulud	0	0	1 916	0,0	0

Kohaliku tähtsusega maardlate kaevandamisõiguse tasu laekub eelarvesse liiva, kruusa, dolokivi, lubjakivi ja turba kaevandamiseks väljastatud lubade alusel teostatud materjalide kaevandamise eest. Kaevandamisõiguse tasud on vähenenud oluliselt, sest hoonete ja taristuehituse mahud on vähenenud oluliselt ning ka 2024. aasta perspektiivis on teada antud valdkonna ettevõtete tegevuste peatumisest ning töötajate koondamisest.

Vee erikasutustasu maksavad vee kasutajad õiguse eest võtta vett otse põhjaveest või veekogust erikasutuse korras. Eelarvesse planeeritav tasu stabiilselt suurusjärgus 35 – 38 tuhat eurot.

1.2. PÕHITEGEVUSE KULUD

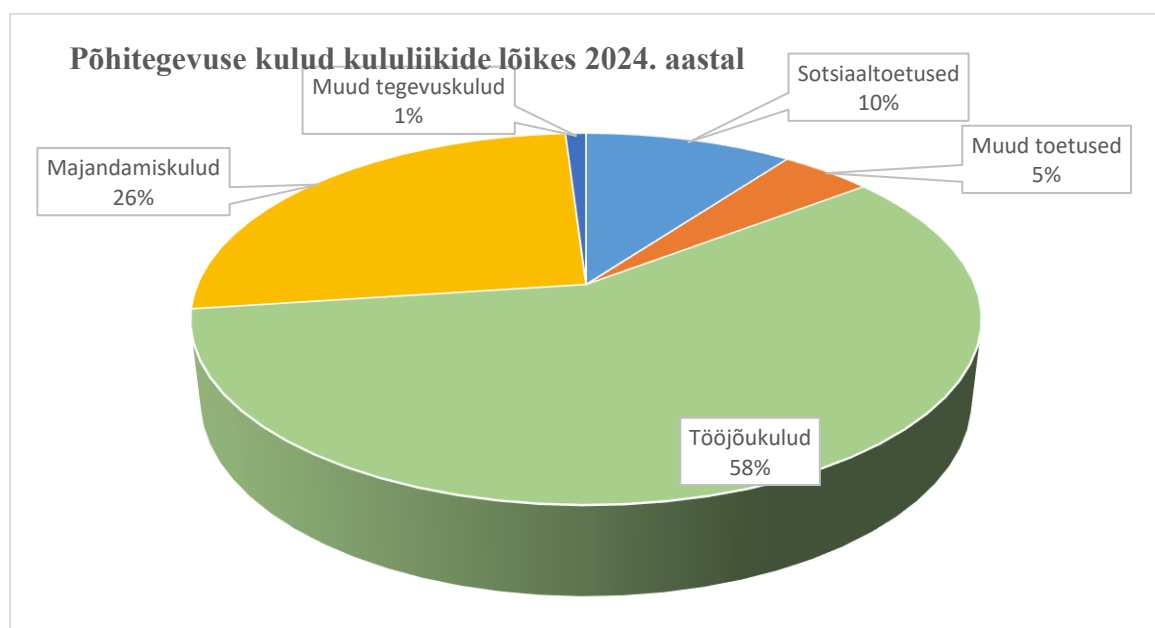
Põhitegevuse kululiigid – tööjõukulud, majandamiskulud, toetused (va toetused põhivara soetuseks) ja muud tegevuskulud jagatakse valdkondade lõikes, vt tabel 13. Valla põhitegevuse kulude kogumaht on 18,1 miljonit eurot ning võrreldes 2023. aasta eelarvega on kasv 0,1%. Põhitegevuse kulud jagunevad kaheksa tegevusvaldkonna vahel, mille eelarved ja selgitused detailsem ülevaade esitatakse punktis 1.2.2.

Tabel 13. Põhitegevuse kulud ja põhitegevuse tulem, EUR

	2024 eelarve	2023 eelarve	2022 täitmine	Muutus (2024 võrreldes 2023)	
				%	EUR
PÕHITEGEVUSE KULUD KOKKU	18 055 257	18 044 309	15 268 186	0,1	10 948
Põhitegevuse kulud valdkondade lõikes					
01 Üldised valitsussektori teenused	1 658 588	1 438 321	1 268 236	15,3	220 267
04 Majandus	929 809	1 053 790	969 834	-11,8	-123 981
05 Keskkonnakaitse	127 620	116 230	108 070	9,8	11 390
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	1 541 410	1 456 692	1 352 720	5,8	84 718
08 Vaba aeg, kultuur, religioon	1 626 542	1 729 466	1 610 028	-6,0	-102 924
09 Haridus	9 215 715	9 747 281	8 092 724	-5,5	-531 566
10 Sotsiaalne kaitse	2 955 573	2 502 530	1 866 573	18,1	453 043
Põhitegevuse kulud kululiikide lõikes					
41 Sotsiaaltoetused	1 829 255	1 262 980	754 219	44,8	566 275
45 Muud toetused	808 975	967 896	997 795	-16,4	-158 921
50 Tööjõukulud	10 521 220	10 520 844	8 604 188	0,0	376
55 Majandamiskulud	4 714 807	5 238 294	4 903 552	-10,0	-523 487
60 Muud tegevuskulud	181 000	54 296	8 431	233,4	126 704
PÕHITEGEVUSE TULEM	600 288	376 772	1 555 871	59,3	223 516

1.2.1. Põhitegevuse kulud kululiikide lõikes

Kululiikidega näidatakse ära kulu majanduslik sisu. Kululiikide põhiselt on suurima osakaaluga tööjõukulud – 58% põhitegevuse kuludest, joonis 3.

Joonis 3. Põhitegevuse kulude jaotus kululiikide lõikes 2024. aastal

- **Tööjõukulud**

Põltsamaa Vallavolikogu liikmetele makstavaid tasusid reguleerib Põltsamaa Vallavolikogu 30.12.2021 määrus nr 23 „Vallavolikogu tööst osavõtu eest tasu ja hüvitiste maksmise kord“:

- ✓ volikogu esimehele makstakse volikogu tööst osavõtu ja volikogu esimehe ülesannete täitmise eest tasu 900 eurot kalendrikuus;
- ✓ volikogu liikmele makstakse volikogu istungi tööst osavõtu eest tasu 50 eurot toimunud istungi kohta;

- ✓ volikogu aseesimehele makstakse volikogu tööst osavõtu ja volikogu aseesimehe ülesannete täitmise eest 100 eurot toimunud istungi kohta;
- ✓ alatise komisjoni esimehele või esimehe ülesandeid täitvale komisjoni liikmele makstakse komisjoni töö korraldamise ja juhtimise eest tasu 200 eurot kalendrikuus;
- ✓ alatiste komisjonide liikmele ja komisjoni mittekuuluvale volikogu liikmele või vallavalitsuse liikmele makstakse komisjoni koosolekust osavõtu 30 eurot.

Põltsamaa Vallavolikogu 16.06.2022 määrus nr 12 „Põltsamaa valla ametiasutuse palgajuhend“ (muudetud 16.11.2023 määrusega nr 20) reguleerib Põltsamaa Vallavalitsuse ametiasutuse ametnike palga ja töötajate töötasu määramise ja maksmise korra. Ametiasutuse palgajuhendi § 5 lõikes 3 on kinnitatud põhipalga vahemikud teenistujate palgagruppidele, mille alusel ametiasutuse juht määrab individuaalsed töötasud.

Põltsamaa Vallavalitsuse liikmetele hüvitise maksmist reguleerib Põltsamaa Vallavolikogu 30.12.2021 määrus nr 22 „Vallavalitsuse tööst osavõtu eest tasu ja hüvitiste maksmise kord“, mille kohaselt vallavalitsuse liikmele v.a vallavanem ja palgaline abivallavanem, makstakse vallavalitsuse tööst osavõtu ja istungil osalemise eest tasu 50 eurot ühe istungi kohta.

Ametiasutuse hallatavate asutuste töötajate töötasustamist reguleerib töölepingu seadus. 2024. aasta eelarves on kulude planeerimisel arvestatud alates 01.01.2024 kehtiva miinimumpalgaga 820 eurot.

Munitsipaalüldhariduskoolide õpetajate töötasu määramisel lähtuvad koolide direktorid Vabariigi Valitsuse poolt põhikooli ja gümnaasiumi õpetajatele kehtestatud töötasu alammäärast, mis alates 2023. aastast on 1749 eurot kuus. Tugispetsialistide (logopeedid, eripedagoogid, sotsiaalpedagoogid, psühholoogid) töötasu on vähemalt 1749 eurot kuus. Valla eelarveosast kaetav üldhariduskoolide abiõpetajate töötasu on 1312 eurot (75% üldhariduskoolide õpetajate töötasu alammäärast) kuus. Kui Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatakse uued töötasude alammäärad, viiakse ka valla õpetajate töötasud vastavaks.

Valla munitsipaallasteaedades on magistrikraadiga õpetajate töötasu 1749 eurot (100% üldhariduskoolide õpetajate töötasu alammäärast) ning bakalaureusekraadiga õpetajate töötasu 1574 eurot (90% üldhariduskoolide õpetajate töötasu alammäärast) kuus. Tugispetsialistide (logopeed, eripedagoog, sotsiaalpedagoog) töötasu on 1574 või 1749 eurot kuus, abiõpetajate töötasu 1312 või 1434 eurot ning õpetaja abide töötasu 1050 eurot kuus. Kui Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatakse uued töötasude alammäärad, vaadatakse üle ka õpetajate töötasude tõstmise võimalused.

• **Majandamiskulud**

Majandamiskulud (4,7 miljonit eurot) moodustavad järgmise suurema osa valla eelarvest. Nende eelarvestamisel arvestatakse valdkondade toimimiseks vajalikke tegevusi, samuti on järgitud kehtivaid lepinguid ja erinevaid õigusakte. Majandamiskulud vähenevad 10% võrreldes 2023. aastaga. Majandamiskulude lõplik suurus sõltub tegevuskulude sihtfinantseerimise mahust ja see selgub eelarveaasta jooksul, vt punkt 1.1.3. „Saadavad toetused“.

Kui võtta 2023. aasta majandamiskulude summast (5,2 miljonit eurot) välja 2023. aastal saadud tegevuskulude sihtfinantseerimine (0,3 miljonit eurot), on 2024. aastaga võrreldav majandamiskulu 4,9 miljonit eurot. See tähendab, et 2024. aastal on omavahenditest kaetav majandamiskulude vähenemine 6%, mis suuresti tuleneb energiahindade vähenemisest.

• **Sotsiaaltoetused**

Sotsiaaltoetused kuuluvad sotsiaalse kaitse valdkonda (va toetus valla aukodanikele ja teenetemärkise omanikele), detailsem jaotus on toodud tabelis 14. Sotsiaaltoetuste maksmise kaudu kaetakse näiteks

puudega ja suurenenud abivajadusega inimestele osutatavad sotsiaalteenused (sh hooldekodude kohamaksu toetused inimestele) ja sotsiaaltoetused, hooldajatoetused, puuetega inimeste organisatsioonide toetused. Perekondade ja laste sotsiaalne kaitse hõlmab sotsiaalse kaitse pakkumist rahaliste ja mitterahaliste toetustena ja teenustena (turvakoduteenus lastele ja lastega peredele, tugiisikuteenus lapsele ja last kasvatavale isikule, laste ja lastega perede nõustamisteenused, jne). Samuti kaetakse sotsiaalsete riskirühmade kulud, nagu erinevate hooldusasutuste teenuste kasutamise lepingulised kulud, ka erinevate sotsiaalsete riskirühmade toetused (ravikindlustusega hõlmamata isikute ravikulud, riide- ja toiduabi, ohvriabi jms). Uue riikliku regulatsiooni tõttu on sotsiaaltoetuste kasv 2024. aastal 44,5 % võrreldes 2023. aasta eelarvega, eelkõige kasvavad toetused eakatele sotsiaalhoolekandeesutustes.

Tabel 14. Sotsiaaltoetuste jagunemine 2024. aastal, EUR

41 Sotsiaaltoetused kokku	2024 eelarve
	1 829 255
Peretoetused	
Sünnitoetus; toetuse suurus on 450 eurot, mida makstakse kahes osas	66 150
Kooli alustamise toetus 1. klassi minevale õpilastele; toetuse suurus on 150 eurot	13 500
Eestkostel või peredes hooldusel oleva lapse toetus. Asendushooldusel on 15 last, neist 2 hooldusperes, 7 perekodus ja 6 järelhooldusel	24 480
Elluastumistoetus; toetuse suurus on 600 eurot	1 800
Lapse prilliklaaside toetus, mida makstakse vajaduspõhiselt üks kord aastas	4 000
Täiendavad toetused tervisest mittetulenevate vajaduste toetamiseks (nt transporditoetus, inventari soetamise toetus jms)	6 000
Vältimatu sotsiaalabi toetus. Vajaduspõhiselt aidatakse ka valla territooriumil abi vajavat isikut (nt söök, ravimid, transport jms)	1 500
Erakorraline toetus (nt tulekahjud vms katastroofid)	1 500
Toimetulekutoetus	95 000
Toetused puudega inimestele ja nende hooldajatele	
Puudega inimese hooldajatoetus, mida makstakse 160 inimese hooldajale	49 200
Kodukohanduse toetus puudega inimeste kodude kohandamiseks	5 000
Erijuhtudel sotsiaalmaksu kulu isikute eest, kes hooldavad puudega inimest ja kellele vallavalitsus maksab hooldajatoetust ning kes ei tööta ega saa riiklikku pensiooni; sotsiaalmaksu tasutakse 17 isiku eest	48 807
Õppetootused	
Koolitoetus - vajaduspõhine toetus peredele toetamaks lapse hariduse omandamist (kooliga seotud tegevuste ja vahendite kulud)	5 000
Lasteaia kohatasu toetus vähekindlustatud peredele, eelarves arvestatud kuni 15 lapsele	8 000
Muud sotsiaalabitoetused	
Pikaajaline üldhooldusteenus - toetused eakatele sotsiaalhoolekandeesutustes	1 402 788
Tervisetoetused inimeste tervisest ja erivajadusest tulenevate kulude katteks, arvestuslikult kuni 120 inimest	29 000
MTÜ Abikeskus kohatasude toetus (tugikoduteenusel on 5 inimest), pensioniteenuse toetamine ja muud sotsiaalabitoetused (ravikindlustamata isikutele, ohvriabi, riide- ja toiduabi, kriisiabi)	25 000
Matusetoetused	39 250
Vallavalitsuse poolt maksatvad toetused	
Valla aukodanikele ja teenetemärkide omanikele	3280

- **Muud toetused**

Muud toetused on valla poolt ette nähtud erinevate valdkondade, alaliitude, ühingute ja projektide elluviimiseks vajalike tegevuste toetamiseks (tabel 15). Võrreldes 2023. aastaga on muud toetused vähenenud 16,5%. Muudatused tulenevad erinevatest asjaoludest. Osa MTÜde kulusid on üle viidud kultuurikeskuse ja halduse alla, vähendatud on kaasava eelarve ja korteriühistute toetust, samuti

"kodud tuleohutuks" valla osalust. Vähenenud on SA Põltsamaa Sport tegevustoetus tulenevalt energiahindade odavnemisest ja omatulude suurenemisest.

Tabel 15. Muude toetuste jagunemine 2024. aastal, EUR

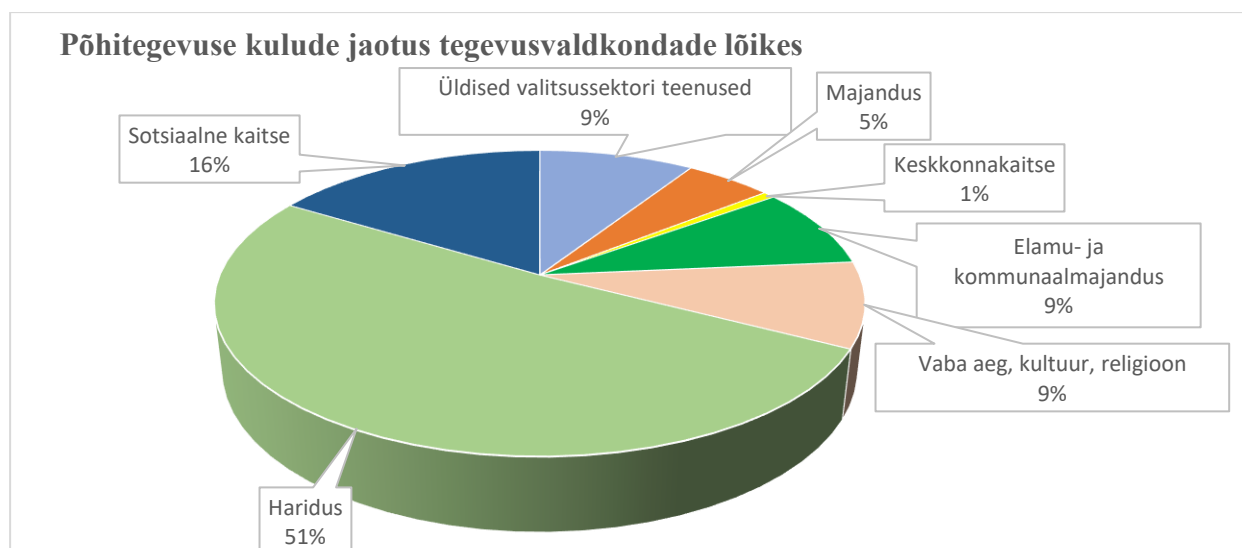
45 Muud toetused kokku	2024
	eelarve
	808 975
Ühingute ja liitude liikmemaksud (Eesti Linnade ja Valdade Liit, Jõgevamaa Koostöökoda, Jõgevamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskus, Jõgevamaa Ühistranspordikeskus, Eesti Jäätmehoolduskeskus, Eesti Muusikakoolide Liit, Eesti Sümfooniaorkestrite Liit)	35 089
Antav sihtfinantseering tegevuskuludeks Põltsamaa Vallavara OÜ-le, sh toetus personalikulude katmiseks 148 357 eurot ja majandamiskulude katmiseks 35 000 eurot	187 357
Antav sihtfinantseering tegevuskuludeks Põltsamaa Vallavara OÜ-le Kuningamäe puhkeala arenduseks ja haldamiseks	37 659
Antav sihtfinantseering tegevuskuludeks SA-le Põltsamaa Sport	296 870
Antav teenuslepingujärgne toetus tegevuskuludeks MTÜ-le Põltsamaa Valla Spordiklubi Tervis	20 450
Antav sihtfinantseering tegevuskuludeks kultuuri (vaba aja sisustamise) ja spordiga tegelevate MTÜ-de toetuseks (va MTÜ Põltsamaa Valla Spordiklubi Tervis)	99 550
Antav lepingujärgne toetus tegevuskuludeks Põltsamaa Kunstikoolile	50 000
Antav sihtfinantseering tegevuskuludeks (MTÜ Jõgevamaa Puuetega Inimeste Koda, MTÜ Jõgevamaa Diabeetikute Selts, MTÜ Jõgevamaa Lasterikkad, MTÜ Vooremaa Tugi - Toidupank)	7 000
Antav sihtfinantseering kaasavale eelarvele	45 000
Antud sihtfinantseerimine tegevuskuludeks - korteriühistute toetusmeede ja projekt "Kodud tuleohutuks"	30 000

- **Muud tegevuskulud**

Muud tegevuskulud sisaldavad kohaliku omavalitsuse üksuse reservfondi 180 tuhat eurot ning erinevaid riigilõivusid ja kohtukulusid 1000 eurot.

1.2.2. Põhitegevuse kulud tegevusvaldkondade kaupa

Põhitegevuse valdkondadest suurima osa moodustavad haridusvaldkonna kulud – 51% (joonis 4). Võrreldes 2023. aastaga on enim kasvanud kulud sotsiaalse kaitse valdkonnas, moodustades 2024. aastal 16,4% põhitegevuse kuludest. 2023. aastal moodustasid sotsiaalvaldkonna kulud 13,9% põhitegevuse kuludest.

Joonis 4. Põhitegevuse kulude jaotus 2024.aastal

- **01 Üldised valitsussektori teenused**

Üldiste valitsussektori teenuste valdkonna all kajastatakse Põltsamaa Vallavolikogu, Põltsamaa Vallavalitsuse, muude üldiste valitsussektori teenuste kulud ja kohaliku omavalitsuse üksuse reservfond, tabel 16.

Tabel 16. Üldiste valitsussektori teenuste kulud, EUR

	2024 eelarve	2023 eelarve	2022 täitmine	Muutus (2024 võrreldes 2023)	
				%	EUR
01 Üldised valitsussektori teenused kokku	1 658 588	1 438 321	1 268 236	15,3	220 267
01111 Vallavolikogu	72 088	75 500	74 865	-4,5	-3 412
41 Sotsiaaltoetused	3 280	3 630	3 270	-9,6	-350
50 Tööjõukulud	65 008	65 170	63 919	-0,2	-162
55 Majandamiskulud	3 800	6 700	7 676	-43,3	-2 900
01112 Vallavalitsus	1 383 400	1 263 730	1 169 924	9,5	119 670
50 Tööjõukulud	1 182 997	1 048 230	934 824	12,9	134 767
55 Majandamiskulud	200 103	215 200	235 023	-7,0	-15 097
60 Muud tegevuskulud	300	300	76	0,0	0
01114 Kohaliku omavalitsuse üksuse reservfond	180 000	53 496	0	236,5	126 504
60 Muud tegevuskulud	180 000	53 496	0	236,5	126 504
01600 Muud üldised valitsussektori teenused	23 100	45 595	23 447	-49,3	-22 495
45 Muud toetused	23 100	26 615	21 195	-13,2	-3 515
50 Tööjõukulud	0	18 459	1 687	-100,0	-18 459
55 Majandamiskulud	0	521	565	-100,0	-521

Sh.

41 Sotsiaaltoetused	3 280	3 630	3 270	-9,6	-350
45 Muud toetused	23 100	26 615	21 195	-13,2	-3 515
50 Tööjõukulud	1 248 005	1 131 859	1 000 431	10,3	116 146
55 Majandamiskulud	203 903	222 421	243 264	-8,3	-18 518
60 Muud tegevuskulud	180 300	53 796	76	235,2	126 504

Vallavolikogu tegevusalal kajastatakse Põltsamaa Vallavolikogu 21 liikme ja komisjonide liikmete tegevuskulud. Reeglina toimuvad volikogu istungid üks kord kuus. Toetuste all kajastatakse vastavalt Põltsamaa Vallavolikogu 15.11.2018 määrusele nr 63 „Põltsamaa valla tunnustamise kord“ alusel makstavaid toetusi. Selle kohaselt on 2024. a kulud planeeritud vastavalt 2023.a täitmisele ja 2024. a miinimumpalga kasvule. Majandamiskulude alla on kavandatud administreerimis-, koolituste, sõidukite ülalpidamise ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud. Kulud on vähenenud, sest lõpetatud on VOLISE püsileping ja istungite ülekanded on alates 2024. a teisest poolest planeeritud korraldada varasema teenuslepingu asemel valla töötajate poolt (vajalik tehnika selleks on olemas).

Vallavalitsuse eelarves kajastatakse vallavalitsuse kui täitevorgani (lisaks vallavanemale ja abivallavanemale viis vallavalitsuse liiget) ja vallavalitsuse kui ametiasutuse toimimiseks vajalikud kulud. Vastavalt Põltsamaa Vallavolikogu 19.10.2023 otsusele nr 66 on alates 01.01.2024 Põltsamaa valla ametiasutuse koosseisus ette nähtud 38 ameti- ja töökohta. Kavandatud muudatused koosseisus ja tööjõukuludes tulenevad info- ja kommunikatsioonialase tegevuse ümberkorraldamisest nii valla hallatavates asutustes kui ka vallas tervikuna. Tegevuskulud valla eelarves tervikuna ei suurene ning tegemist on kulude nõ üle toomisega erinevate alaeelarvete alt.

Kohaliku omavalitsuse üksuse reservfondi on planeeritud 180 tuhat eurot ettenägematute ja edasilükkamatute kulude katteks. Vastavalt Põltsamaa Vallavolikogu 22.03.2018 määrusele nr 10

„Reservfondi kasutamise kord“ on reservfondi suurus üldjuhul vähemalt 1% eelarveaastaks planeeritavatest põhitegevuse tuludest. 2023. aasta summa 53 tuhat eurot on kasutamata reservfondi jääk 2024. aasta eelarve koostamise ajaks. Igas kvartalis esitatakse vallavalitsusele jooksva aasta reservfondi kasutamise aruanne, milles on näha perioodil reservfondi arvelt tehtud kulutused.

Muude üldiste valitsussektori teenuste kuludes on kavandatud tasutavad liikmemaksud ühingutele:

- ✓ Eesti Linnade ja Valdade Liit 9487 eurot,
- ✓ Jõgevamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskus 5000 eurot,
- ✓ Jõgevamaa Koostöökoda 3825 eurot,
- ✓ Jõgevamaa Ühistranspordikeskus 4700 eurot.

Liikmemaksude tasumine vallavalitsuse poolt ja osalemine näidatud ühingute tegevuses on olnud püsiv.

• 04 Majandus

Majandusvaldkonna all kajastatakse põllumajanduse, maanteetranspordi, ühistranspordi korralduse, turismi ja üldmajanduslike arendusprojektide kulud ning muud majandamiskulud, tabel 17.

Tabel 17. Majandusvaldkonna kulud, EUR

	2024 eelarve	2023 eelarve	2022 täitmine	Muutus (2024 võrreldes 2023)	
				%	EUR
04 Majandus kokku	929 809	1 053 790	969 834	-11,8	-123 981
04210 Põllumajandus	5 000	5 000	4 416	0,0	0
55 Majandamiskulud	5 000	5 000	4 416	0,0	0
04510 Maanteetransport	457 000	471 000	502 635	-3,0	-14 000
55 Majandamiskulud	457 000	471 000	502 396	-3,0	-14 000
60 Muud tegevuskulud	0	0	239	-	0
04512 Ühistranspordi korraldus	28 952	72 560	55 975	-60,1	-43 608
50 Tööjõukulud	0	36 960	33 912	-100,0	-36 960
55 Majandamiskulud	28 952	35 600	22 063	-18,7	-6 648
04730 Turism	187 357	227 430	201 269	-17,6	-40 073
45 Muud toetused	187 357	227 430	201 269	-17,6	-40 073
04740 Üldmajanduslikud arendusprojektid	251 500	277 800	205 539	-9,5	-26 300
45 Muud toetused	30 000	20 000	5 187	50,0	10 000
50 Tööjõukulud	0	0	650	-	0
55 Majandamiskulud	221 500	257 800	199 702	-14,1	-36 300
Sh.					
45 Muud toetused	217 357	247 430	206 456	-12,2	-30 073
50 Tööjõukulud	0	36 960	34 562	-100,0	-36 960
55 Majandamiskulud	712 452	769 400	728 577	-7,4	-56 948
60 Muud tegevuskulud	0	0	239	-	0

Põllumajanduse kulud sisaldavad maade munitsipaliseerimisega seotud katastriüksuste toimikute ettevalmistamisega seotud kulusid ning toimingutega puudutatud kinnistuomanike nõuetekohaseid teavitamis- ja avalikustamiskulusid.

Maanteetranspordi kulud on ette nähtud teede ja tänavate suviseks ning talviseks hoolduseks ning kulud jagunevad järgmiselt:

- ✓ Põltsamaa valla kaheksa piirkonna talihooldus 213 000 eurot,
- ✓ kruusateede hooldus 82 000 eurot,
- ✓ tolmutõrje 25 000 eurot,
- ✓ liikluskorraldusvahendite soetamine 7000 eurot,
- ✓ Markeerimistööd 8000 eurot,

- ✓ Avariitööd 5000 eurot,
- ✓ Põltsamaa Haldus poolt korraldatav teede- ja tänavate hooldus 117 000 eurot, mis omakorda hõlmab vajaliku tehnika rendi kulusid summas 43 000 eurot, halduse hoone rendikulu summas 32 000 eurot, lisaks kommunaalkulusid ning kütuse jm tarvilikke kulusid.

Ala-eelarvete kulu on vähenenud, sest Põltsamaa Haldus poolt osutatavate teenuste tööjõukulud kajastuvad Põltsamaa Halduse all.

Ühistranspordi korralduse tegevusala kuludes on valla kahe bussi kütus, remondid, kindlustused jm. Alates 2024. aastast on ühistranspordi korraldamisega seotud kulud üle viidud hallatava asutuse Põltsamaa Haldus koosseisu ning seetõttu on antud alaeelarve kulud vähenenud.

Turismi tegevusala kuludes on toetused Põltsamaa Vallavara OÜ-le vastavalt taotlusele tegevuskulude katteks. millest tööjõukulud on 148 tuhat eurot ja majanduskulu 35 tuhat eurot. Toetus on vajalik Põltsamaa lossikompleksi ülalpidamiseks, seal tegutseva külastuskeskuse ja muuseumi majandus- ja tööjõukulude osaliseks katteks. Põltsamaa Vallavara OÜ 2024. aasta kogu eelarve ilma investeeringuteta on 833 tuh eurot. Valla poolt toetavad tegevuskulud on 2024. aastal võrreldes 2023. aastaga mõnevõrra vähenenud, sest suurenenud ettevõtte omatulud. Omatulude arvelt katab Põltsamaa Vallavara OÜ ka erinevaid koostööprojektide omaosalusi (nt Kesk-Eesti DMO jms) ning remondikulusid.

2023. a turismi all olnud Kuningamäe puhkeala haldamine (2023. aastal summas 23 tuhat eurot) on 2024. aastal üle viidud spordi tegevusala alla.

Üldmajanduslikud arendusprojektid on alljärgnevad:

- ✓ Roosisaare rendikulud 8800 eurot,
- ✓ valla lehe väljaandmisega seotud kulud 20 000 eurot,
- ✓ infotehnoloogia kulud 100 000 eurot, sh valla asutuste riistvara uuendamine, rendilepingud,
- ✓ detailplaneeringute ja üldplaneeringu kulud ning muud ettevalmistustööd 50 000 eurot,
- ✓ Põltsamaa, Puurmani ja Kamari paisu varjade monitooring ning hooldus 15 000 eurot,
- ✓ valla hoonete kindlustused 12 700 eurot,
- ✓ kinnisvara hindamine ja mõõdistused 10 000 eurot,
- ✓ notaritasud 5000 eurot.

• 05 Keskkonnakaitse

Keskkonnakaitse valdkonna all kajastatakse jäätmekäitluse ning bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitse tegevusalade kulud, tabel 18.

Tabel 18. Keskkonnakaitsekulud, EUR

	2024 eelarve	2023 eelarve	2022 täitmine	Muutus (2024 võrreldes 2023)	
				%	EUR
05 Keskkonnakaitse kokku	127 620	116 230	108 070	9,8	11 390
05100 Jäätmekäitlus	49 500	49 500	45 837	0,0	0
45 Muud toetused	11 500	11 500	11 485	0,0	0
55 Majandamiskulud	38 000	38 000	34 351	0,0	0
05400 Bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitse	78 120	66 730	62 234	17,1	11 390
55 Majandamiskulud	78 120	66 730	58 429	17,1	11 390
60 Muud tegevuskulud	0	0	3 805	-	0

Sh.

45 Muud toetused	11 500	11 500	11 485	0,0	0
55 Majandamiskulud	116 120	104 730	92 780	10,9	11 390
60 Muud tegevuskulud	0	0	3 805	-	0

Jäätmekäitluse eelarve kuludest kaetakse MTÜ Eesti Jäätmehoolduskeskus liikmemaks 11,5 tuhat eurot ning jäätmete ja paberkonteinerite käitluskulud, heakorraldu lehtede vedu, prügiveokulud, jäätmeladestuskoha rekultiveerimine jms kulud.

Bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitse valdkonnas on Põltsamaa Halduse kulud valla territooriumil olevate haljasalade ja parkide niitmiseks, kuivanud puude eemaldamiseks, arboristi teenuseks, Suure silla hooldustöödeks, Kamari järve hoolduseks ja seireks. Kulud on suurenenud eelkõige ohtlike puude arboristi teenuse arvelt.

- **06 Elamu- ja kommunaalmajandus**

Elamu- ja kommunaalmajanduse valdkonna all kajastatakse tänavavalgustuse ning muu elamu- ja kommunaalmajanduse tegevuste kulud, tabel 19.

Tabel 19. Elamu- ja kommunaalmajanduse kulud, EUR

	2024 eelarve	2023 eelarve	2022 täitmine	Muutus (2024 võrreldes 2023)	
				%	EUR
06 Elamu- ja kommunaalmajandus kokku	1 541 410	1 456 692	1 352 720	5,8	84 718
06300 Veevarustus	0	0	1 143	-	0
55 Majandamiskulud	0	0	1 143	-	0
06400 Tänavavalgustus	88 000	110 886	118 768	-20,6	-22 886
55 Majandamiskulud	88 000	110 886	118 768	-20,6	-22 886
06605 Muu elamu- ja kommunaalmajanduse tegevus	1 453 410	1 345 806	1 232 808	8,0	107 604
50 Tööjõukulud	1 144 110	1 046 206	934 425	9,4	97 904
55 Majandamiskulud	309 300	299 600	297 276	3,2	9 700
60 Muud tegevuskulud	0	0	1 108	0,0	0

Sh.

50 Tööjõukulud	1 144 110	1 046 206	934 425	9,4	97 904
55 Majandamiskulud	397 300	410 486	417 187	-3,2	-13 186
60 Muud tegevuskulud	0	0	1 108	-	0

Tänavavalgustuse tegevusala kuludest kaetakse tänavavalgustuse hooldusega seotud lepingulised kohustused: tänavavalgustuse investeeringuga seotud rendikulud 36,5 tuhat eurot, elektrienergia ostuga seotud kulud (elektrienergia ja võrgutasud) summas 46 tuhat eurot ning muud remondid ja tarvikud 5,5 tuhat eurot. Rendikulud on lisandunud alates 2023. aastast, kui kogu taristu sai renoveeritud. Tänavavalgustuse haldamise ja hooldamise eest vastutab Põltsamaa Haldus ning varasemad hoolduskulusid on seeläbi oluliselt optimeeritud (2021 – 2022. aastatel oli aasta keskmiseks hoolduskuluks ligikaudu 70 tuhat eurot).

Muu elamu- ja kommunaalmajanduse tegevuse eelarves on Põltsamaa Halduse kulud ametiasutuse ja hallatavate asutuste remondi- ja ehitustöödeks, haridusasutuste toitlustamiseks, kõigi vallale kuuluvate hoonete haldamiseks ja koristamiseks, kalmistute, avalike tualettide, haljasalade ja kokkulepitud mahus teede ja tänavate (sh Põltsamaa linn, Puurmani alevik, valla asutused, kergteed jm) ning kogu valla tänavavalgustuse haldamiseks ja hooldamiseks, puhkealade ja ujumiskohtade majandamiseks ning hulkuvate loomadega tegelemiseks ja koolitranspordi korraldamiseks. Põltsamaa Halduse struktuuri on aasta jooksul mitmel korral muudetud, seisuga 01.11.2023 on koosseisus 74,6 ametikohta. 2024. aastaks on kavandatud 70,5 ametikohta. Samas on 2024. aastal Põltsamaa Halduse eelarvesse üle toodud tööjõukulud ühistranspordi korralduse ja tänavavalgustuse hoolduse alt. Põltsamaa Halduse teostada on kogu Põltsamaa linna tänavate ja haljasalade hooldus (varem täishooldusteenusena sisse ostetud), Lustivere rahvamaja haldamine (kütmine jm majandamine), noortekeskuse ning Põltsamaa Kultuurikeskuse majaperenaiste enamus ülesandeid.

Tööde maht on oluliselt suurenenud ka seoses Keskkonnainvesteeringute Keskuse (SA KIK) nõ rohetaristu projektiga ja linnaruumi arendusega seotud haljasalade hooldusega. Eeltoodud arvesse võttes on kulude suurenemine võrreldes lisandunud ning üle kantud kuludega (sh ühistranspordi ja tänavavalgustuse töjõukulud) võrreldes oluliselt väiksem.

Töötasude tõusu mõjutab muuhulgas ka riiklik miinimumpalga tõus.

- **08 Vaba aeg, kultuur ja religioon**

Vaba aja, kultuuri ja religiooni valdkonna kulude all kajastatakse spordi, vaba aja ürituste, raamatukogu, kultuurimaja ja religiooni tegevusalade kulud, tabel 20.

Spordi tegevusala kuludes on toetused spordiga tegelevate ühingutele ja asutustele 375 tuhat eurot, sh 297 tuhat eurot SA Põltsamaa Sport toetuseks. Toetus SA-le Põltsamaa Sport jaguneb töjõukuludeks summas 104 tuhat eurot ja majandamiskuludeks 193 tuhat eurot. SA Põltsamaa Sport 2024. aasta eelarve kulude maht (ilma investeeringuteta) on 477 tuhat eurot ja tegevustulude kogusumma on 180 tuhat eurot. Eesmärgiks on sihtasutuse omatulusid suurendada, selle tulemusena on võimalik vähendada antavate toetuste mahtu.

Sihtasutuse alla kuulub spordikool, mis tegeleb rahvastikuregistri andmetel Põltsamaa vallas elavate õpilaste õpetamisega. Kuna tegemist on erakooli seaduse alusel töötava huvikooliga, siis õppemaksud ja teiste omavalitsuste osalustasud laekuvad Sihtasutuse Põltsamaa Sport eelarvesse. Sihtasutus majandab Põltsamaa Felixhalli, Pisisaare spordikeskust, Põltsamaa ujulat ja Põltsamaa valla spordirajatisi (va Kuningamäe ja Adavere). Sihtasutuses on 14 töökohta.

Kuningamäe puhkeala ja terviseradade haldamiseks antav tegevustoetus Põltsamaa Vallavara OÜ-le on 38 tuhat eurot. (2023. aastal oli see 23 tuh eurot). Kulud on kasvanud, sest kunstlume tegemist on seni teostatud vabatahtliku tööna. Samas on seoses kompleksi arendusega mahud iga-aastaselt kasvavad ning endistviisi jätkata ei ole jätkusuutlik ega võimalik. Kogu Kuningamäe haldamisega seotud eelarve on 72 tuhat eurot, lisanduvad investeeringukulud.

Lisaks eraldatakse spordi tegevusala alt ca 40 tuhat eurot MTÜ-de rahastamiseks, millest 20,5 tuhat eurot on MTÜ Põltsamaa Valla Spordiklubi Tervis teenuslepingu katteks. MTÜ-de rahastuse valdkondlik jaotus (sport, vaba aeg, sotsiaalvaldkond) täpsustub taotluste hindamise ja rahastamise järgselt.

Majandamiskuludena kajastatakse sporditegevuse erinevate ürituste kulud.

Vaba aja ürituste kuludes on toetused kultuuri, vaba aja sisustamisega tegelevate sihtasutuste, seltside, MTÜ-de ja teiste organisatsioonide põhikirjaliste tegevuste toetamiseks summas 125 tuhat eurot ning majandamiskuludena kultuuriürituste korraldamine summas 10 tuhat eurot (vabariigi aastapäev, külaliste vastuvõtt jms). Tegevustoetuse hulgas on kaasava eelarve kulud 45 tuhat eurot ning 80 tuhat eurot on toetused mittetulundusühingutele (vaba aja tegevusvaldkond). Valdkonna eelarve on vähenenud, sest MTÜde töötasulised kohad on osaliselt üle viidud Põltsamaa Kultuurikeskuse ja Põltsamaa Halduse alla ning vähendatud on kaasava eelarve rahastust (2023. aastal oli see vastavalt 60 000 eurot). Täpsem valdkondlik jaotus selgub MTÜde taotluste hindamise järgselt.

Raamatukogude tegevusala all on Põltsamaa Raamatukogu tegevuskulud, millest kaetakse kohaliku omavalitsuse vahenditest 272 tuhat eurot ja riikliku toetuse arvelt 159 tuhat eurot (sh töjõukuludeks 103 tuhat eurot ja raamatute ning tarvikute soetamiseks 56 tuhat eurot). Raamatukogu koosseisus on 12,4 töökohta, sellest neli on tasustatud riigieelarvest. Põltsamaa Raamatukogul on haruraamatukogud Adavere ja Puurmani alevikus ning Vägari külas ning väliteeninduspunktid Tapiku, Pisisaare ja Lustivere külades.

Rahva- ja kultuurimajade valdkond sisaldab Põltsamaa Kultuurikeskuse tegevuskulusid, sh hoonete ülalpidamiskulusid 95 tuhat eurot. Põltsamaa Kultuurikeskus koordineerib Pajusi ja Puurmani rahvamajade ning Põltsamaa noortekeskuse tegevusi. 2024. aastast lisanduvad MTÜde alt üle toodud ringijuhendajate ning Adavere, Lustivere ja Kamari MTÜde palgaliste kultuuritöötajate ülesanded. Korraldatakse kunstilist huvitegevust ja erinevaid kultuurisündmusi ning teenindatakse majade

kasutajaid ürituste, näituste, koolituste toimumise ajal. Kinnitatud struktuuris on alates 01.01.2024 16,4 ametikohta. Eelarve on suurenenud tööjõukulude osas seoses MTÜde rahastamispõhimõtete ümberkorraldamisega ning majandamiskulud on vähenenud tulenevalt energiahindade vähenemisest.

Religiooni- ja muud ühiskonnateenused eraldi jaotust enam kajastatud ei ole, sest valdkonda toetatakse MTÜ-de rahastamise korra kohaselt ning valdkonna jaotus selgub peale hindamist ja tulemuste kinnitamist.

Tabel 20. Vaba aja, kultuuri ja religiooni valdkonna kulud, EUR

	2024 eelarve	2023 eelarve	2022 täitmine	Muutus (2024 võrreldes 2023)	
				%	EUR
08 Vaba aeg, kultuur, religioon kokku	1 626 542	1 729 466	1 610 028	-6,0	-102 924
08102 Sport	375 529	420 565	430 547	-10,7	-45 036
41 Sotsiaaltoetused	0	6 000	5 000	-100,0	-6 000
45 Muud toetused	374 529	413 565	424 162	-9,4	-39 036
55 Majandamiskulud	1 000	1 000	785	0,0	0
60 Muud tegevuskulud	0	0	600	-	0
08109 Vaba aja üritused	135 000	203 160	280 229	-33,5	-68 160
45 Muud toetused	125 000	189 210	253 929	-33,9	-64 210
50 Tööjõukulud	0	0	903	-	0
55 Majandamiskulud	10 000	13 950	25 396	-28,3	-3 950
08201 Raamatukogud	431 487	438 512	388 578	-1,6	-7 025
50 Tööjõukulud	278 009	275 978	241 246	0,7	2 031
55 Majandamiskulud	153 478	162 534	147 332	-5,6	-9 056
08202 Rahva- ja kultuurimajad	684 526	654 229	492 175	4,6	30 297
50 Tööjõukulud	406 614	342 816	275 156	18,6	63 798
55 Majandamiskulud	277 912	311 413	217 019	-10,8	-33 501
08400 Religiooni- ja muud ühiskonnateenused	0	13 000	18 500	-100,0	-13 000
45 Muud toetused	0	13 000	18 500	-100,0	-13 000

Sh.

41 Sotsiaaltoetused	0	6 000	5 000	-100,0	-6 000
45 Muud toetused	499 529	615 775	696 591	-18,9	-116 246
50 Tööjõukulud	684 623	618 794	517 304	10,6	65 829
55 Majandamiskulud	442 390	488 897	390 533	-9,5	-46 507
60 Muud tegevuskulud	0	0	600	-	0

• 09 Haridus

Hariduse valdkonna tegevuskulud koosnevad alushariduse, põhihariduse, gümnaasiumi, laste muusikakooli, huvihariduse, koolitranspordi, koolitoidu, öömaja ning hariduse abiteenuse tegevusalade kuludest, tabel 21.

Alushariduse tegevusalal kajastatakse:

- ✓ Põltsamaa Valla Lasteaia tegevuskulusid 2 816 tuhat eurot, sh on tööjõukulud 2 089 tuhat eurot, mitmesugused (sh. hoonete) majandamiskulud 338 tuhat eurot, rendimaksud Põltsamaa Vallavara OÜ-le 241 tuhat eurot ja toitlustamiskulud 148 tuhat eurot;
- ✓ Puurmani Mõisakooli lasteaia tegevuskulusid 235 tuhat eurot, sh on tööjõukulud 215 tuhat eurot, toitlustamiskulud 20 tuhat eurot;
- ✓ teistele kohalikele omavalitsustele on eraldatud vahendeid 115 tuhat eurot. Väljaspool valda asuvates munitsipaallasteaedades käib 2023 / 2024 õppeaastal 18 last.

Alushariduse personali palgatõusu 2024. aasta eelarvesse kavandatud ei ole, struktuuri põhine töötajate arv on vähenenud (sh ka seoses IT alase tegevuse ümberkorraldamisega). Lasteaia töötasufondi on vähendatud, sest iga-aastaselt jääb töötasudes arvestatav ülejääk (kuni 100 tuhat

eurot). Seega on eelarvesse jäetud tööjõukulude osas mõningane puudujääk ning eelarve täitmist vaadatakse üle jooksvalt ning vajadusel taotletakse juurde vahendeid lisaeelarve kaudu. Juhul kui õpetajate töötasud riiklikult suurenevad, vaadatakse üle ka lasteaia õpetajate töötasud. Täpsemalt antakse ülevaade alushariduse töötasumäärade kujunemise aluste kohta käesoleva seletuskirja punktis 1.2.1. „Põhitegevuse kulud kululiikide lõikes“ tööjõukulude jaotises.

Põltsamaa Valla Lasteaial on õppekohad Põltsamaa linnas, Adavere alevikus, Vägari külas, Esku külas, Lustivere külas ja Pisisaare külas. Põltsamaa Valla Lasteaed struktuuris on 95 töökohta.

Puurmani lasteaed tegutseb Puurmani Mõisakooli koosseisus.

Majanduskulud on vähenenud seoses väiksemate energiahindadega ning vähendatud tegevuskuludega (sh koolitusi saab suuremas mahus teha vaid projektitoetuste korral, IT riistvara soetus on üle viidud üldmajanduslike projektide alla). Toidukuludes arvestatakse alates 01.01.2023 vallaeelarve toetusega kaks eurot päevas.

Tabel 21. Haridusvaldkonna kulud, EUR

	2024 eelarve	2023 eelarve	2022 täitmine	Muutus (2024 võrreldes 2023)	
				%	EUR
09 Haridus kokku	9 215 715	9 747 281	8 092 724	-5,5	-531 566
09110 Alusharidus	3 165 985	3 458 975	2 659 594	-8,5	-292 990
50 Tööjõukulud	2 302 935	2 436 523	1 921 110	-5,5	-133 588
55 Majandamiskulud	863 050	1 022 452	736 743	-15,6	-159 402
60 Muud tegevuskulud	0	0	1 741	-	0
09212 Põhihariduse otsekulud	4 722 737	4 932 072	4 251 121	-4,2	-209 335
50 Tööjõukulud	3 956 259	3 989 486	3 169 857	-0,8	-33 227
55 Majandamiskulud	766 478	942 586	1 081 264	-18,7	-176 108
09213 Üldkeskhariduse otsekulud	371 621	343 443	264 271	8,2	28 178
50 Tööjõukulud	371 621	343 443	264 271	8,2	28 178
09510 Noorte huviharidus ja -tegevus	594 749	558 811	558 767	6,4	35 938
45 Muud toetused	50 489	50 280	40 219	0,4	209
50 Tööjõukulud	378 400	379 388	376 402	-0,3	-988
55 Majandamiskulud	165 860	129 143	142 109	28,4	36 717
60 Muud tegevuskulud	0	0	38	-	0
09600 Koolitransport	42 000	60 000	51 568	-30,0	-18 000
55 Majandamiskulud	42 000	60 000	51 568	-30,0	-18 000
09601 Koolitoit	271 300	335 950	244 941	-19,2	-64 650
55 Majandamiskulud	271 300	335 950	244 941	-19,2	-64 650
09602 Öömaja	28 201	30 480	24 965	-7,5	-2 279
50 Tööjõukulud	23 201	20 780	15 586	11,7	2 421
55 Majandamiskulud	5 000	9 700	9 379	-48,5	-4 700
09609 Muud hariduse abiteenused	19 122	27 550	37 497	-30,6	-8 428
41 Sotsiaaltoetused	0	0	1 250	-	0
50 Tööjõukulud	2 772	6 000	24 457	-53,8	-3 228
55 Majandamiskulud	16 350	21 550	11 790	-24,1	-5 200
Sh.					
41 Sotsiaaltoetused	0	0	1 250	-	0
45 Muud toetused	50 489	50 280	40 219	0,4	209
50 Tööjõukulud	7 035 188	7 175 620	5 771 684	-2,0	-140 432
55 Majandamiskulud	2 130 038	2 521 381	2 277 793	-15,5	-391 343
60 Muud tegevuskulud	0	0	1 779	-	0

Põhihariduse otsekulude tegevusalal kajastatakse:

- ✓ Puurmani Mõisakoolile riigieelarvest eraldatavad vahendid 432 tuhat eurot, sh personalikuludeks 424 tuhat eurot ja majandamiskuludeks kaheksa tuhat eurot;
- ✓ Puurmani Mõisakoolile vallaeelarvest eraldatavad vahendid 240 tuhat eurot, sh personalikuludeks 191 tuhat eurot ja majandamiskuludeks 49 tuhat eurot,
- ✓ Puurmani Mõisakooli hoonete ülalpidamiskulud valla eelarvest 135 tuhat eurot,

- ✓ Põltsamaa Ühisgümnaasiumi riigieelarvest eraldatavad vahendid 2 919 tuhat eurot, sh töötajate kuludeks 2 843 tuhat eurot ja majandamiskuludeks 76 tuhat eurot;
- ✓ Põltsamaa Ühisgümnaasiumi vallaeelarvest eraldatavad vahendid 629 tuhat eurot, sh töötajate kuludeks 498 tuhat eurot ja majandamiskuludeks 131 tuhat eurot;
- ✓ Põltsamaa Ühisgümnaasiumi hoonete ülalpidamiskulud valla eelarvest 263 tuhat eurot;
- ✓ Teistele kohalikele omavalitsustele on eraldatud vahendid summas 105 tuhat eurot. 2023 / 2024 õppeaastal õpib teistes munitsipaalkoolides tavaõppel 60 õpilast ning erivajadustega õpilaste koolides 5 õpilast.

Puurmani Mõisakooli struktuuris on 30,95 töökohta koos lasteaiaga ja Põltsamaa Ühisgümnaasiumis 130,32 töökohta.

Põltsamaa Ühisgümnaasiumil on õppekohad Põltsamaa linnas, Adavere alevikus, Lustivere külas ja Vägari külas.

Põhihariduse kulud on vähenenud, sest muudetud on struktuuri (sh välja viidud IT töötajate ametikohad) ja tehtud sisemisi ümberkorraldusi. Majanduskulud on vähenenud eelkõige võrdluses 2023. aastaga, mil viidi ellu virtuaalreaalsuse projekti (maksumusega 195 tuhat eurot).

Üldkeskhariduse otsekulude tegevusalal kajastatakse riigieelarvest finantseeritavad Põltsamaa Ühisgümnaasiumi gümnaasiumiastme töötajate kulud.

Noorte huvihariduse ja -tegevuse tegevusalal kajastatakse:

- ✓ Põltsamaa Muusikakooli tegevuskulud summas 420 tuhat eurot, sh personalikulud 379 tuhat eurot, hoonete ja ruumide majandamiskulud summas kaheksa tuhat eurot ja muud majandamiskulud 33 tuhat eurot. Muusikakooli koosseisus on 15,61 töökohta.
- ✓ Valla huvihariduse muud kulud summas 175 tuhat eurot, sh riigieelarvest eraldatava huvitegevuse toetus 105 tuhat eurot ja kunstikooli lepingujärgne toetus 50 tuhat eurot, 20 tuhat eurot huvitegevuse kulude katteks väljaspool valda. Toetuse kasutamise tulemusel peab huvitegevuses hõlmatud laste arv suurenema ning toetusrahaga ei tohi asendada olemasolevaid kulusid või teha investeeringuid.

Koolitranspordi eelarves kajastatakse õpilaste teenindamisega seotud kulud. Õpilaste liinid sõidavad marsruudil Pisisaare-Mällikvere-Kalme-Adavere-Kuningamäe-Põltsamaa-Kuningamäe-Kalme-Adavere-Mällikvere-Pisisaare ja Põltsamaa-Puurmani-Põltsamaa. Teenust osutab osühing Eltor, kellega on sõlmitud töövõtuleping (kehtib õppeperioodil 01.09.2023 kuni 31.07.2024). Kilomeetrihinnaks ilma käibemaksuta on 1,5 eurot. Eelduslikult on hankeperioodil vaja läbida ligikaudu 20 tuhat kilomeetrit

Koolitoidu eelarves on arvestatakse kulusid õpilaste toitlustamiseks:

- ✓ Puurmani Mõisakoolis 28 tuhat eurot (riigipoolne eraldis 17 tuhat eurot),
- ✓ Põltsamaa Ühisgümnaasiumis 303 tuhat eurot (riigipoolne eraldis 152 tuhat eurot),
- ✓ teistele kohalikele omavalitsustele üks tuhat eurot.

Kulud kaetakse osaliselt toetusfondi eraldisest. Tegevusala kulusid 2024. aastaks on vähendatud, sest 2023. aasta eelarve eeldatav täitmine on väiksem kui eelarvesse planeeritud vahendid.

Õõmaja tegevusala eelarve sisaldab alljärgnevat kulusid:

- ✓ Põltsamaa Ühisgümnaasiumi õpilaskodu töötajate kulud 23 tuhat eurot,
- ✓ teiste kohalike omavalitsuste õpilaskodude kulude katmine viis tuhat eurot.

Muude hariduse abiteenuste kuludes kajastatakse:

- ✓ töötajate kuludena õpetajate ülevallaline tunnustamine ja sellega seotud premeerimine,
- ✓ majandamiskuludena tarkvarasüsteemi ARNO halduskulu kolm tuhat eurot ning ülevallaliste õpilaste ühisürituste ja -koolituste läbiviimine 13 tuhat eurot.

Hariduse abiteenuste kulusid on vähendatud eesmärgiga panustada ainult hädavajalikesse kohtadesse.

- **10 Sotsiaalne kaitse**

Sotsiaalse kaitse valdkonna kulud koosnevad puuetega inimeste, eakate, perede ja laste, riskirühmade ja muu sotsiaalse kaitse, asendus- ja järelhoolduse ning toimetulekutoetuse kuludest, tabel 22. Kohaliku omavalitsuse ülesanded sotsiaalvaldkonnas sotsiaalhoolekande seaduse § 8 kohaselt on sotsiaalteenuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi andmise korraldamine ning sotsiaaltoetuste määramine ja maksmine.

Muu puuetega inimeste sotsiaalse kaitse tegevusala kuludes on:

- ✓ sotsiaaltoetused, mille täpsem selgitus on antud tabelis 14,
- ✓ sihtotstarbelised eraldised MTÜ-dele 2,5 tuhat eurot (vt tabel 15),
- ✓ sotsiaalteenused vastavalt ISTE projektile 29 tuhat eurot ja puuetega lastele 20 tuhat eurot. ISTE projekt on „Isikukeskse erihoolekande teenusmudeli rakendamine kohalikus omavalitsuses 2023-2024“, mille aluseks on koostööleping nr 2-9/54213-1.

Eakate sotsiaalhoolekandetasutused tegevusala kuludes on:

- ✓ sotsiaaltoetused, mille täpsem selgitus on antud tabelis 14,
- ✓ Põltsamaa Valla Päevakeskuse tööjõukulud,
- ✓ Põltsamaa Valla Päevakeskuse otseselt teenuste osutamisega seotud majandamiskulud 93 tuhat eurot, sh Perepesa, toitlustamise, pesupesemise ja saunateenuste kulud,
- ✓ Põltsamaa Halduse poolt hoonetega Päevakeskuse haldamisega seotud majandamiskulud (Adaveres ja Põltsamaal) 69 tuhat eurot, sh küte ja elekter. Päevakeskus pakub erihoolekande, täispaniooni, pesu pesemise, sotsiaaltranspordi, ruumide üüri ja majutuse ning kodu- ja saunateenust. Asutuses on 21,5 töökohta.

Asendus- ja järelhooldus tegevusala kulud:

- ✓ sotsiaaltoetused, mille täpsem selgitus on antud tabelis 14,
- ✓ asendus- ja järelhoolduse kulud teenuseosutajatele (Keila SOS Lasteküla, Põltsamaa SOS Lasteküla, Siimusti Lastekeskus Metsatareke, Tallinna SOS noortekodu Keilas) summas 359 tuhat eurot.

Muu perekondade ja laste sotsiaalse kaitse tegevusala:

- ✓ sotsiaaltoetused, mille täpsem selgitus on antud tabelis 14,
- ✓ sihtotstarbelised eraldised MTÜ-dele kaks tuhat eurot (vt tabel 15),
- ✓ haridusasutuste tugiisikute tööjõukulud 38 tuhat eurot,
- ✓ lapsehoiuteenuse osutamiseks tööjõukulud kolm tuhat eurot,
- ✓ projekti „Imelised aastad“ omaosalus 18 tuhat eurot,
- ✓ last kasvatava pere nõustamisteenused (perelepitus, kriisinõustamine, psühholoogiline nõustamine), turvakodu ja lapsehoiuteenuse kulud, leinalaagrite tasud, lastelaagrite soodustusikud, SOS peretugevdusprogramm, piirkondlike lastelaagrite toitlustamise kulud, jt koolituste ning ürituste kulud 111 tuhat eurot,
- ✓ mitmesugused riigilõivud, võimalikud kohtukulud jms väljaminekud üks tuhat eurot.

Riikliku toimetulekutoetuse suurus on toetusfondi komponent ja see sõltub riigi poolt tehtavatest toetusfondi eraldistest. Eraldi näidatakse toimetuleku korralduse kulud majandamiskulude koosseisus.

Muu sotsiaalsete riskirühmade kaitse tegevusala:

- ✓ sotsiaaltoetused, mille täpsem selgitus on antud tabelis 14,
- ✓ sihtotstarbelised eraldised MTÜ-dele kaks tuhat eurot (vt tabel 15).

Tabel 22. Sotsiaalse kaitse valdkonna kulud, EUR

	2024 eelarve	2023 eelarve	2022 täitmine	Muutus (2024 võrreldes 2023)	
				%	EUR
10 Sotsiaalne kaitse kokku	2 955 573	2 502 530	1 866 573	18,1	453 043
10121 Muu puuetega inimeste sotsiaalne kaitse	154 317	133 768	438 505	15,4	20 549
41 Sotsiaaltoetused	103 007	94 400	411 842	9,1	8 607
45 Muud toetused	2 500	2 195	11 676	13,9	305
50 Tööjõukulud	0	0	4 718	-	0
55 Majandamiskulud	48 810	37 173	10 076	31,3	11 637
60 Muud tegevuskulud	0	0	193	0,0	0
10200 Eakate sotsiaalhoolekandeasutused	1 933 190	1 429 148	465 583	35,3	504 042
41 Sotsiaaltoetused	1 402 788	861 300	0	62,9	541 488
50 Tööjõukulud	368 485	366 973	299 847	0,4	1 512
55 Majandamiskulud	161 917	200 875	165 568	-19,4	-38 958
60 Muud tegevuskulud	0	0	168	0,0	0
10400 Asendus- ja järelhooldus	382 980	379 995	480 994	0,8	2 985
41 Sotsiaaltoetused	24 480	8 200	7 524	198,5	16 280
55 Majandamiskulud	358 500	371 795	473 470	-3,6	-13 295
10402 Muu perekondade ja laste sotsiaalne kaitse	346 374	310 313	337 499	11,6	36 061
41 Sotsiaaltoetused	174 200	148 000	206 190	17,7	26 200
45 Muud toetused	2 000	14 101	10 173	-85,8	-12 101
50 Tööjõukulud	40 809	49 882	41 217	-18,2	-9 073
55 Majandamiskulud	128 665	97 830	79 455	31,5	30 835
60 Muud tegevuskulud	700	500	464	40,0	200
10701 Riiklik toimetulekutoetus	96 812	119 250	100 029	-18,8	-22 438
41 Sotsiaaltoetused	95 000	117 450	99 014	-19,1	-22 450
55 Majandamiskulud	1 812	1 800	1 015	0,7	12
10702 Muu sotsiaalsete riskirühmade kaitse	29 000	120 550	38 132	-75,9	-91 550
41 Sotsiaaltoetused	26 500	24 000	20 129	10,4	2 500
45 Muud toetused	2 500	0	0	-	2 500
50 Tööjõukulud	0	94 550	0	-100,0	-94 550
55 Majandamiskulud	0	2 000	18 002	-100,0	-2 000
10900 Muu sotsiaalne kaitse, sh sotsiaalse kaitse haldus	12 900	9 506	5 831	35,7	3 394
55 Majandamiskulud	12 900	9 506	5 831	35,7	3 394
Sh.					
41 Sotsiaaltoetused	1 825 975	1 253 350	744 699	217	31 137
45 Muud toetused	7 000	16 296	21 849	-57,0	-9 296
50 Tööjõukulud	409 294	511 405	345 782	-20,0	-102 111
55 Majandamiskulud	712 604	720 979	753 418	-1,2	-8 375
60 Muud tegevuskulud	700	500	824	40,0	200

Muu sotsiaalne kaitse tegevusala sisaldab asutuse sotsiaalvaldkonna töötajate koolituskuludid, ühe elektriauto ülalpidamiskuludid, kingitusi lastekodulastele, lusikapeo kuludid jt esinduskuludid.

2. INVESTEERIMISTEGEVUS

Investeeringustegevuse all kavandatakse tagasilaekuvad laenud, saadud sihtfinantseeringud põhivara soetuseks, põhivara müügitulu, osaluste soetus, antud laenud, põhivara soetused ja renoveerimine, põhivara soetuseks antavad sihtfinantseeringud ning finantskulud. Sissetulekud on esitatud (+) märgiga ja väljaminekud (-) märgiga, tabel 23.

Tabel 23. Investeerimistegevus, EUR

	2024 eelarve	2023 eelarve	2022 täitmine	Muutus, EUR (2024 võrreldes 2023)
INVESTEERIMISTEGEVUS KOKKU	-1 652 190	-1 677 583	-4 381 269	25 393
1532 Tagasilaekuvad laenud	265 710	830 710	32 083	-565 000
3502 Saadud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	70 000	508 160	532 069	-438 160
381 Põhivara müük	200 000	200 000	330 323	0
655 Finantstulud	0	0	185	0
150 Osaluste soetus	-340 000	-434 000	0	94 000
1531 Antud laenud	-300 000	-600 000	-2 544 199	300 000
155 Põhivara soetus ja renoveerimine	-842 900	-1 142 369	-1 831 810	299 469
4502 Antud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	-265 000	-664 084	-801 936	399 084
650 Finantskulud	-440 000	-376 000	-97 984	-64 000
EELARVE TULEM	-1 051 902	-1 300 811	-2 825 398	25 453

Tagasilaekuvad laenud – Põltsamaa Vallavara OÜ-le lasteaia ehitamiseks ja tänavavalgustuse renoveerimiseks antud laenude tagasimaksed summas 231 tuhat eurot ja SA Põltsamaa Tervis laenu tagasimakse 35 tuhat eurot.

Saadav sihtfinantseerimine – hajaasustuse programmis ette nähtud kohustuste täitmiseks.

Põhivara müügitulu on kavandatud vallale kuuluvate hoonete, korterite, kinnistute ja sõidukite müügist.

Investeerimistegevuse väljaminekud (osaluse soetus, antav laen, põhivara soetus ja renoveerimine, antav sihtfinantseerimine põhivara soetuseks) on investeringuobjektide lõikes esitatud tabelis 24.

Tabel 24. Investeringuobjektid 2024. aastal, EUR

Tegevusala	Investeringuobjektid	Summa
	Osaluse soetus Põltsamaa Vesi OÜ-s:	340 000
06300	Pajusi küla ÜVK rajamine	300 000
06300	Sadevee projekti omaosalus	40 000
	Antav laen:	300 000
04740	Põltsamaa Vallavara OÜ-le Esku lasteaia-kogukonnahoone omaosaluseks	300 000
	Põhivara soetus ja renoveerimine:	842 900
04510	Puurmani Jõgeva mnt, Kõpu-Laisaare ja Lustivere-Põltsamaa kergliiklusteede ettevalmistavad tegevused	40 000
04510	Valla teede rekonstrueerimine	129 798
04740	Põltsamaal Tõrukese elamukvartali arendustegevus	70 000
04740	Põltsamaa linnaruumi arenduse omaosalus	260 000
04740	Puurmani Mõiskooli fassaadi renoveerimine (omaosalus)	30 000
04740	Puurmani pargi renoveerimine (raie ja istutusplaan) ning keskasula uuenduse projekteerimine	7 000
04740	Põltsamaal Ülase tn maa ost	130 000
04740	Eakate teenusmaja eskiisprojekt	10 000
06400	Pajusi rahvamaja esise ja parkla valgustuse rajamine	16 500
06605	Põltsamaa Halduse liisingusse võetava tehnika (niiduk, lehekoristusmasin, halumasin) aastane rendimakse	7 730
09212	Puurmani lasteaia ventilatsiooniseadmed ja küttekalorifeer	21 872

09212	Põltsamaa hariduslinnaku õueala projekti omaosalus	100 000
09212	PÜG Veski tn hoone tualettruumide renoveerimine	20 000
	Antav sihtfinantseerimine põhivara soetuseks:	265 000
04740	Põltsamaa lossi arenduse omafinantseering Põltsamaa Vallavara OÜ-le	30 000
04740	Hajaasustuse projekti teostamine (valla osalus 50%, riigi toetus 50%)	140 000
08102	Kuningamäe terviseradade projekti osalus Põltsamaa Vallavara OÜ-le	40 000
08102	Felixhalli renoveerimiseks SA-le Põltsamaa Sport	30 000
08102	Ujula ventilatsiooni renoveerimiseks SA-le Põltsamaa Sport	25 000
Investeeringuobjektid kokku		1 747 900

Põltsamaa valla poolt on võetud laen investeerimistegevuse finantseerimiseks, vt punkt 3 „Finantseerimistegevus“.

Kuigi põhivara piirmääraks on ilma km-ta 10 000 eurot, on tabelis ära toodud mitmeid investeeringuid, mis on väiksemas summas. Nt Puurmani keskasula ja eakate maja projekteerimisel on tegemist ettevalmistava tegevusega, mille maksumus summeerub hilisema ehitustöö maksumusega. Liisingu rendimaksud summeeruvad viie aastase perioodi peale.

Projektitoetustega seotud investeeringute osas (v.a. hajaasustusprogramm) on ära näidatud vaid valla omaosalus, kuna taotluste menetlemine (nt linnaruumi ja hariduslinnaku arendus) on veel käimas. Investeeringuobjektide selgitused on osaliselt ära toodud tabeli 27 all.

3. FINANTSEERIMISTEGEVUS

Finantseerimistegevuse eelarveosas kajastatakse valla laenu põhiosa tagasimaksud vastavalt laenulepingu maksegraafikule ja uue laenu võtmine, tabel 25.

Tabel 25. Finantseerimistegevus, EUR

	2024 eelarve	2023 eelarve	2022 täitmine	Muutus (2024 võrreldes 2023)
FINANTSEERIMISTEGEVUS KOKKU	1 011 900	123 597	2 516 230	888 303
2581 Kohustuste võtmine	1 723 000	834 697	3 121 754	888 303
2586 Kohustuste tasumine	-711 100	-711 100	-605 524	0
LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS	-40 000	-541 453	0	501 453
NÕUETE-KOHUSTUSTE MUUTUS	0	635 761	0	-635 761

Võetud investeerimislaenu intressikuludeks on kalkuleeritud 440 tuhat eurot. Laenuintress on marginaaliga 0,78% , millele lisandub 6 kuu EURIBOR. Intressikulud on sõltuvuses EURIBOR-i muutustest ja intressimäära korrigeeritakse 2 korda aastas. 2024. aasta eelarves on arvestuslik 6 kuu EURIBOR 4%.

Perioodiks 19.07.2023 – 19.01.2024 on fikseeritud 6 kuu EURIBOR 3,937%. See annab kinnituse, et intressikulud on hinnatud adekvaatselt ja alates 19.01.2024 järgnevas kuueks kuuks kinnitatav intress jääb ka 4% lähedale.

Põltsamaa vallal on võimalik võtta kohustusi investeeringute tegemiseks põhimõttel, et kohustiste maht ei ületaks 80% põhitegevuse tuludest. Laenu tohib võtta ainult investeeringuteks.

Investeeringuteks võetav laen on 1 723 tuhat eurot, tabel 25. Laenugraafiku järgsed laenu põhiosa tagasimaksud on 711 tuhat eurot.

Laenukoormuseks on seisuga 31.12.2024 11,7 miljonit eurot, see moodustab põhitegevust tuludest 62 % (netovõlakooormus).

Likviidsete varade muutusena kajastatakse eelarve koosseisus raha ja pangakontode saldo muutust. Tekkepõhises eelarves kajastab nõuete ja kohustiste muutus eelmise aasta tulusid ja kulusid, mis laekusid või mis tasuti järgmisel aastal ning ettemaksuna laekuvaid tulusid. 2024. aasta eelarvesse nõuete ja kohustiste muutust ei ole planeeritud.

4. EELARVE VÕRDLUS EELARVESTRATEEGIAGA

2024. aasta eelarve võrdlus valla eelarvestrateegiaga aastaks 2024 on esitatud tabelis 26, tegevusalade põhine investeringuobjektide võrdlus eelarvestrateegiaga on toodud tabelis 27.

Tabel 26. Eelarve võrdlus eelarvestrateegiaga, EUR

Eelarveosa	2024 eelarve	2024 eelarvestrateegia	Muutus, EUR
Põhitegevuse tulud kokku	18 655 545	18 980 566	-325 021
Maksutulud	10 332 351	10 238 314	94 037
Tulud kaupade ja teenuste müügist	1 213 804	1 154 111	59 693
Saadavad toetused tegevuskuludeks	6 844 390	7 201 141	-356 751
Muud tegevustulud	265 000	387 000	-122 000
Põhitegevuse kulud kokku	18 055 257	18 446 698	-391 441
Antavad toetused tegevuskuludeks	2 638 230	1 815 760	822 470
Personalikulud	10 521 220	10 918 687	-397 467
Majandamiskulud	4 714 807	5 629 031	-914 224
Muud kulud	181 000	83 220	97 780
Põhitegevuse tulem	600 288	533 868	66 420
Investeeringustegevus kokku	-1 652 190	-1 914 088	261 898
Põhivara müük (+)	200 000	250 000	-50 000
Põhivara soetus (-)	-842 900	-1 289 798	446 898
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	70 000	620 000	-550 000
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-265 000	-1 030 000	765 000
Osaluse soetus (-)	-340 000	-330 000	-10 000
Tagasilaekuvad laenud (+)	265 710	265 710	0
Antavad laenud (-)	-300 000	0	-300 000
Finantskulud (-)	-440 000	-400 000	-40 000
Eelarve tulem	-1 051 902	-1 380 220	328 318
Finantseerimistegevus	1 011 900	1 288 900	-277 000
Kohustiste võtmine (+)	1 723 000	2 000 000	-277 000
Kohustiste tasumine (-)	-711 100	-711 100	0

Erinevused võrreldes eelarvestrateegiaga on välja toodud allolevalt:

- ✓ Saadavate toetuste ja tegevuskulude osas puudub selgus ning pigem on tulud prognoositud konservatiivsemalt;
- ✓ Antavate toetuste suurenemise tingib eelkõige hooldereform, kus kulude kasv on olnud üle 40%;
- ✓ Personalikulud on optimeeritud erinevate asutuste lõikes ning sealjuures vaadatud ka eelnevate aastate täitmist. Välja on jäänud riiklikult lubatud õpetajate palgatõus, mis käesolevaks ei ole veel selge;
- ✓ Majandamiskulud on vähenenud eelkõige seoses energiahindade stabiliseerumise ja toidukulude vähenemisega (vastavalt eelarve täitmisele on neid optimeeritud);
- ✓ Investeeringustegevus on planeeritud mõnevõrra tagasihoidlikum, kuna teada ei ole projektide rahastamine ja elluviimise ajakava (sõltub hangetest ja lepingu täitmisest). Antava laenu, sihtfinantseeringu ja omaosaluse osakaalud täpsustuvad projektide tingimuste käigus.

Tabel 27. Investeeringute võrdlus eelarvestrateegiaga, EUR

Tegevus-ala	Investeeringuobjektid	2024 eelarve	2024 eelarvestrateegia	Muutus	Investeeringuteks võetav laen
04	Majandus kokku	1 146 798	1 073 798	73 000	1 076 798
	Teed, sh kergliiklusteed	169 798	169 798	0	169 798
	Põltsamaa linnaruumi arenduse omaosalus	260 000	240 000	20 000	260 000
	Põltsamaa lossi arendus	30 000	30 000	0	30 000
	Esku lasteaia-kogukonnahoone	300 000	264000	36 000	300 000
	Eakate teenusmaja	10 000	0	10 000	10 000
	Puurmani Mõiskooli fassaad (omaosalus)	30 000	30 000	0	30 000
	Puurmani park ja keskasula projekt	7 000		7 000	7 000
	Elamualade arendus - Tõrukese kvartal	70 000	70 000	0	70 000
	Elamualade arendus - Ülase tn maa ost	130 000	130 000	0	130 000
	Hajaasustuse programm	140 000	140 000	0	70 000
06	Elamu- ja kommunaalmajandus kokku	364 230	330 000	10 000	409 330
	Pajusi küla ühisvee- ja kanalisatsioonisüsteemid	300 000	270 000	30 000	300 000
	Sadevee projekti omaosalus	40 000	60000	-20 000	40 000
	Pajusi rahvamaja esise ja parkimisplatsi valgustus	16 500		16 500	16 500
	Põltsamaa Halduse seadmete liising, sh sissemaks	7 730		7 730	52 830
08	Vaba aeg, kultuur, religioon	95 000	60 000	35 000	95 000
	Põltsamaa spordihoone (Felixhall)	30 000	20 000	10 000	30 000
	Põltsamaa ujula	25 000		25 000	25 000
	Kuningamäe arendus	40 000	40 000	0	40 000
09	Haridus	141 872	100 000	41 872	141 872
	Põltsamaa hariduslinnaku õueala	100 000	100 000	0	100 000
	Puurmani lasteaia ventilatsioon	21 872		21 872	21 872
	PÜG Veski tn hoone	20 000		20 000	20 000
Tegevusalad kokku		1 747 900	1 434 000	313 900	1 723 000

Erinevused võrreldes eelarvestrateegiaga on lahti selgitatud allolevalt:

- ✓ Põltsamaa linnaruumi arenduse omaosalus hõlmab kokku 2,5 miljoni eurost (valla omaosalus kokku 865 tuhat eurot) ja 30-kuulise kestvusega projekti, mille tegelikud sõltuvad läbiviivud hangetest ja elluviidavate tegevuste aja- ja tegevuskavast;
- ✓ Esku lasteaed-kogukonnahoone baasil on tegemist kuni 2-aastase projektiga, mille investeering kokku on ca 1,6 miljonit eurot ja omaosalus ca 528 tuhat eurot. Kulude tegelik maht ja periood sõltub hangetest ja elluviidavate tegevuste aja- ja tegevuskavast;
- ✓ Eakate teenusmaja on eelarvestrateegias kajastatud 2027. aastal. Taotlusvoor avaneb 2024. aastal ning taotluse esitamiseks on vajalik koostada eskiisprojekt;
- ✓ Puurmani park ja keskasula projekti kontseptsiooni koostamine. Keskasula oli 2023. aasta eelarves, kuid jäi seoses kaupluse ehitamisega ootele. Pargi olukord halveneb iga tormiga ning vajalik on hinnata olemasolevate puude olukord ja näha ette istutusplaan;
- ✓ Pajusi küla ÜVK oli 2023. aasta eelarves, kuid kahjuks on ettevalmistavad tegevused võtnud oluliselt suurema ajakulu, kui oli esialgu planeeritud. Käesolevaks on teostatud uuringud ning koostamisel põhiprojekt. Ehituskulud koos osaliste projekteerimiskuludega jäävad 2024. aastasse;
- ✓ Sadevee projekti osalus. Põltsamaa Vesi OÜ on esitanud taotluse linna sadevee süsteemide projekti omaosaluse katteks. Kuna käesolevaks ei ole teada, millal toetusmeede avaneb ja millal tekivad kulud, on omaosaluse summat 2024. aastast vähendatud.

- ✓ Pajusi rahvamaja esise ja parkimisplatsi valgustuse vajadus on ilmnenud hiljem, kuna seoses tänavavalgustuse rekonstrueerimisega on rahvamaja esine jäänud väga pimedaks ning vajab valgustuse väljaehitamist;
- ✓ Põltsamaa Halduse seadmete liising on vajalik seoses teenusmahu kasvuga;
- ✓ Põltsamaa spordihoone ja ujula investeeringute mahu osas ei tulnud eelarvestrateegia menetlemise käigus ettepanekuid ning investeeringuteks planeeriti väiksem summa kui eelarvetaotluse ja menetluse käigus vajalikuks osutus;
- ✓ Puurmani lasteaia ventilatsiooni agregadi ümberehitamise vajadus on ilmnenud hiljem ning vajalik on süsteemi parendada;
- ✓ PÜG Veski tn hoone tualettide ümberehitamise vajadus ilmnes eelarve koostamise käigus.

Koostas: rahandusosakonna juhataja Anneli Pajur, abivallavanem Kristi Klaos

Kooskõlastas: jurist Eva Panksepp

Ettekandja: rahandusosakonna juhataja Anneli Pajur